

e 174.

5890

Emake maantee.
W. Schmidt-Bonn.

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. ++

75

Eesti Üliõpilaste Seltsile
Wanemuise näitelawa poolt.

Emake-maantee.
Ühe nooruse lõpp.

Näitemäng kolmes waatuses.
Wilhelm Schmidt-Bonn.

Wanemuise
näitelawa
TARTUS. ++

Tõlkinud: E. Enno.

Wanemuise näitelawa
Tartus.
Mai 1911.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76098

Tegetased:

Wana isa, rikas taluomanik.
 Hans, tema poeg, endine ohvitser.
 Gertrud, Hansi naine.
 Sophie, wanamehe kasulaps
 Mängumees }
 üliõpilane } kolm rändajat
 Mutsitegija }
 Tüdrukud ja sulased.

Tegevuse koht: Baieri mägestikus.

Esimene waatus.

Maja ees.

Kuue maantee lahkemel. Üks viib põiki üle näitepõranda, teine tõuseb suure loogelusi tehes üles mägestekku. Karwendeli järsult alla langewad seinad Mittenwalde juures lõõmawad õhtu päikese kiirtes. Orutced palistawad raagus paplid mille langenud lehed kahel pool teed aasadel lamewad. Teelahkemel seisab werstapost, umarix ja pika jala pääl. Kõrwal jookseb toru kaudu hallikas kima sisse ja säält edasi orgu.

Kõrwal, koguni rägamailate piidus seisab herber, puust treppidega ja röödenega ja raske kiwidega nätlusel; maja rikkalt väljoniherdatud ukse juurde wiivad paar kiwiastet.

Esimine etteaste

Mängumees: (Tunnuva päraga pinnade
juurkõtega, suure n. s. b. üga välisuse
poolest nagu hukkoläänud professor,
istub kivi pääl, ja lõigub kepi
kallal.)

(Ligidal ja liginedes kuulub noore
mehe häält, millega teine ühineb)

Miks kurblasid sul norus pääl,

Mu juurde heida puhkama

Mis puuetub sulle ilma pääl

Ja vilist ja unisto -

Me mägestikku vaatame

Ja tuleb isu - edasi me läheme.

Üliõpilane. (avalik ja rõõmus tol-
munud, lihja painaga ja sulg
kibara pääl, tuleb maanteel lige-
male.) He, proognamees!

Mängumees (ilma et üles vaataks)

Kaitsku jumal ametit!

Üliõpilane (astub ligi) Oleid sa mul

nord rües, linnure?

Mängumees. Mis sa tahad?

Üliõpilane Misspärast sa meie sest-
sist ara putraid? (Wisnab pauna
maha) Kust sa tulled?

Mängumees. Seda tead sa nii hästi
kui mina.

Üliõpilane. Ja kuhu sa lähed?

Mängumees. Seda tean mina nii
wähe kui sina.

Üliõpilane. Nihuta natukene.

Mängumees. Ei.

Üliõpilane. Mis?

Mängumees. Mine oma teed, pojurone;
ma ei wõi sind enam tarvitada.

Üliõpilane. Süs anna mulle vähemalt
midagi hamka alla, wanamees; mul
on nälg?

Mängumees. Pistõ näed mu tasku;
wõta nii palju kui tahad.

Üliõpilane. (teeb seda.) Kas sul midagi
ei ole?

Mängumees. Nii on.

Üliõpilane. Sina lindude lind, kuhu sa põsena jääd?

Mängumees. Ei tea veel.

Üliõpilane. (istub temo kõrvale rohu järele.) Siis magame ühes süngis. Täält tuleb kaabu-kuningas.

Mütsitegija (tuleb naerdes, viskab kompsu maha; temal on suur kaabu pääs.)

Mis? Kas sina wõi?

Mängumees. Siin ta istub, ja müdugi ja mitte ilma wiulita.

Mütsitegija. Kus Sina siis ümber kolad?

Mängumees. Kas otsisid mind?

Mütsitegija. Nagu haqijad olime sinu kannul. (Lisab jalad harkus hallike ääres ja joob rukimikuust.)

Mängumees. Kas teate? Tehke mulle seda häädmeelt, wotke oma kompsud ja tehke et minema saate.

Mütsitegija. Oled sa hulluks läinud, wõi!

Mängumees. Asi jäeb seks: meie teed

lähewad selle kiwi juures lahku.

Mütsitegija. Mis sina ütled, tudeng?

Üliõpilane. (näeb ühe angu polwe pääl
kinni.) Temat on mõni saladus.

Meiega on ta juba kaua küllalt koos
rändanud, küüd soovib ta teiste
seltsi.

Mängumees (tõmbab saapa jalast) Säh,
mütsitegija, sul on kõik, ja võid
kõik koputa see kokku, enne kui
lähed.

Mütsitegija. Juba jälle!

Mängumees. Ei, seekord on pisem: ta
raisk näitab hambaid.

Mütsitegija (wolab purnast kuamri istub
wana korwale, waatub saabast ja hakkab
kopsima.)

Sin koputa kergesti liiga palju, nõnda et
terve saabas ära laguneb. (hõne aja
järele) Mängumees, ütli (omeli) öieti, kas
sa siis tõepoolest enam meiega ühes
tulla ei taha?

Mängumees. Ja, armas pois, nii häa
mulliga, kui ma ka su neiunägu ene-

se korral näen.

Mütsitegija (jätab koputamise) Kuhu sa siis tahad minna?

Mängumees. Jälle lõuna poole, siin on minule teie põhi liiga lähedal.

Mütsitegija. Ei ole vist järvitanud küllalt? (Ja koputab vihaselt) Ole mõistlik!

Oleme nii kaua kui sõbrad kokku jäänud ja rõõmsad olnud ja tahad nüüd korraga ära minna?

Mängumees. See on rändamine.

Üliõpilane (tõuseb üles). Kaitseku teid Jumal. Ka mina lähen oma teed.

Mütsitegija. Mis? Ka sina? Kas ära nõustud olete?

Üliõpilane. Mis sest veel! Mis meie nüüd raketisi! Kui mängumees enam seltsis ei ole, on lõbu läinud.

Mütsitegija. Ja kuhu sa siis mõtled minna, poiss?

Üliõpilane. Mis ma teen (Pisib hallikal oma nägu ja näsa ja korraldab juukseid peegli klaasi tükisisse

waadates.) Külapooli.

Mütsitegija (Annab ägedasti viimase
nooki) Siis lähan ka mina! Sina
oled kõik luhta ajanud mängumees!

Mängumees. Olge mõistlikud minge
koju! Mis tahate talvel veel maanteed?
Waadake ise, kõik on tühi teist.

Mütsitegija. Ja sina?

Mängumees. Mina?

Üliõpilane. Ja sina?

Mängumees. Kuhu pean mina koju mi-
nema?

Mütsitegija. Sina oled narsitus üksiklane.
Sul juhtub pare tähele et viimaks ruku-
gi maanteed äörde jääd.

Mängumees. Mis sest?

Üliõpilane. Ja mispärast pean siis mina
koju minema?

Mängumees. Sina oled noor, emat isat
istuvad sul noorus tulewalgel, sa võid
tööd teha ja ilmas edasi saada. Mine
koju, istu oma laua taha ja kirjuta, ja tee
ama eksamid.

Üliõpilane. Tont võtku sind oma eksamidega! Mis mina ilmaga pääle hakkam? Ma ei püsi enam istuda, ma ei saa rändamist jätta.

Mütsitegija (paneb näe mängumähe ümber.) Mätkeseks jääme ikka veel kooku, meie kolm. Tuleb veel mõni päikese päev enne kui lumi tuleb. Mängumees. Ei, teie peate üksinda rändama.

Mütsitegija. Nii see on: sul on mõni saladus. Aga hüvä! (Tõmbab oma saapad kindlasti jalast ja paneb wanamähe ette) Läh, tõmba minu omad jalga. (Neile sääli ei maksa enam hoopigi anda. Kende kallal on iga lõõk ülearune, ja sinu tee on piir.)

Mängumees. Ja sinu?

Mütsitegija. Ma lähen roju ema juurde.

Mängumees. Tubli! Sa oled alati hää.

(Tõmbab teised saapad jalga.)

Üliõpilane. (ulatab näe) Jumaloga.

mängumees, jää tubliks!

Mängumees. Kaitsku sind Jumal!
Kas sul wesi su sinistes silmades?

Jah, wõta mu kuue siil ja pühi ära.

Üliõpilane. Lollus, see on tullest.

Jää terweks!

Mütsitegija. Kaitsku sind Jumal!

(ulatab temale käe) Mina olen ainult
lihtne kidur mõhkerene, mütsitegija,
ja sina nüüsguine studeeritud poiss
ja oled minu wastu ikka käa olnud:
ma tänan sind!

Üliõpilane. Tea suu, kui ma nitse-
kärjusena maailma olesin tulnud
ja mitte lugema ei oleks õppinud, ma
arwan, see oleks mõistlikum olnud.

(Läheb mägestikku ja laulab rändami-
se laulu.)

Mängumees (hüüab talle järele) Juhutub,
jant sa tõhke, et meie weel kuskil ma-
ailmas kokku jookseme mõnel suwisel
päewal mõne murutükikesel pääl.

Mütsitegija. Kaitsku siis sind Jumal,
(ho) mängumees!

Mängumees. Kaitsku sind Jumal
pojule!

Kaks teenijat tüdrukut (Tõllutoi ristad
olal, lõhavad käsiraes mooda ja heidavad
jumala-ema kuju ees risti ette.)

Mütsitegija (üksiteisel käest kinni hoides)
Parem oleks kui ma sinuga ühes
tohiksin õhtul kõrtsis laulda ja
päeval tassud wiina marju täis
toppida.

Mängumees. Sina oled targem meist
mõlemaist ja mine oma ema juurde.
Kas tead, kes wana on ja kellel sooja
ahju ei ole ma silmas ja putrepaisa
ahju kõrwal - mis sel on? Kääd
öööl! Tosta omad jalad, tiul tõstab
tiibu.

Mütsitegija. He, maalikesed, võtke mind
ka ühes. (Läheb tüdrukutele järele.)

Teine etteaste

Mängumees. (Ürsi, waatab terawasti
kõsi külmu pääl pahemale poole. Siis
tõuseb ta üles lähleb maja juurde ja

kapustat arna pihhta.)

Sophie (walgit werd ja terve awab wälimi. se ukse nõnda, et teine leda mitte näha ei wõi, ta on oma pikke juukseid kammimas.) Kas sina oled?

Mängumees. Kes?

Sophie. Jsa?

Mängumees. Ei.

Sophie. Kes siis?

Mängumees. Keegi seisab akna all.

Sophie. Kes on see keegi?

Mängumees. Ainult üks mängumees.

Sophie. Kas siis mängumees kirjoreelt kõneleb?

Mängumees. Mängumehi on mitmesuguseid.

Sophie. Mis siis mängumees soovib?

Mängumees. Tema ei soovi midagi, ta töötab midagi!

Sophie. Midagi hääd?

Mängumees. Käputõis sõnu.

Sophie. Rõõmsaid?

Mängumees. Kes kuulda tahab, tuleb walja.

Sophie. Ei saa tulla.

Mängumees. Mis ei saa?

Sophie. Ma pean juukseid kammima.

Mängumees. On pikad juuksed patt, mis ennast näidata ei tohi? Ära korola midagi minu juuksed on hallid. Ruttu, ehk ma tulen unust sisse.

Sophie. Ükski wõeras ei tohi tulla.

Mängumees. See on asi, mil mitte nii palju aega ei ole, kui tutarlapsel juuksed pikad on.

Sophie. Ma olen nendega juba valmis.

Mängumees. Ei, sest ei näe ma midagi.

Sophie. Mind ei näe keegi. Kes tahab mind näha?

Mängumees. Pöel sääl seinä püäl ja mina, meil näeme seda mõlemad.

Sophie. Ma tulen mängumees, kannatage wähe, na mina loon midagi.

(Tõmbab ukse ruttu kinni.)

Mängumees (toetab selja maja vastu) üks lind hüüab. 'Luu kinni!' Kus sa istud? 'Kui ma wisran, taban sind.'

(Lind küütab jälle.)

Mängumees. (võtab maast kiwi ja viskab puu sisse.)

Kas ma sulle ei ütelnud, toku? Kui sa laulma oled õppinud, siis tule tagasi ja lase kuulda.

Sophie. (tuleb kiwiastmeid mööda alla, taldriku täis suppi näes, mida ta hoolsasti kahe kõrga kannab, põlles, mille ta nurra ta hammaste vahel hoiab, on leib, või ja nuga.)

Mängumees. (vaatab Sophille otsa) Kui ilus, kui armas!

Sophie. Tere õhtust mängumees.

Mängumees. (võtab mütsi päast ära.)

Kui lähke teie olete!

Sophie. Miks ei peaks ma lähke olema? Kas ei ole Teie seda ka.

Mängumees. Kes sarnases majas on lähke ühe mängumehi vastu!

Sophie. Mina armastan mängumeesi.

Nad on nagu linnud oksa pääl.

Nad tulevad - keegi ei tea kust; nad lähuvad - keegi ei tea kuhu; ja siis õige

on nad alati rõõmsad. Kuidas
 näljaga lugu on, mängumees?
 Mängumees. Sean ma waletama
 ja ütlemä tema ei seisa mitte mi-
 nu selja toga nagu alati, see us-
 taw sober?

Sophie. Täh, waene mängumees!
 Teie waatate nii wärselt, Teie ei
 ole mitte alati wiuliga imber
 rändanud. (Annab supi mängume-
 he kätte.)

Mängumees. Mängumees tänab!

Sophie. Kas ta mängib midagi?

Mängumees. Mitte kaldriku supi eest,
 wald imewalgste juurste eest.

Sophie. Ma leikan tiiki leiba juurde.

Mängumees. Kas Teie ei kardate?

Sophie. Teda?

Mängumees. Ei. On ju ainult minu
 kuu ja kübar need näewad nii
 metsikud wälja. Maantee ei salli
 triigitud riideid.

Sophie. Ma rõõmustan iga inimese
 üle, kes tuleb.

Mängumees. Ei ole neid palju kes seda
mäge üles ronivad arvan ma.

Sophia. Ainult rändajast.

Mängumees. Need on jahkad.

Sophia. Ei, kes rändab on küü.

Mängumees. Kii ranna puita magasid
näeb.

Sophia. Hispärast magasid?

Mängumees. Mäed teevad häärs.

Sophia. Ja mina pean taas seisma ja
otsaesise vastu arna ruutu hoidma.
ja ei tohi ühes. Säh, mängumees, mäge-
de rändaja, selle poetan sulle supi
sisse.

Mängumees. Välgete kätega, minu ema
ei olnud minu vastu mitte lahkem.

Sophia. Ja nüüd mis on su põjetoie
sõnadega?

Mängumees (vaatab maantale). Mis
on mu toojotasu?

Sophia. Siin soe supp.

Mängumees. Muud midagi?

Sophia. Veel üks leib, nii suur kui
rõik nälg korru.

Mängumees. Muid midagi?

Sophie. Ma ütlen tüdrukule, et ta
võeks aseme teeb.

Mängumees. Muid midagi?

Sophie. Mis siis veel?

Mängumees. Kirs veel, ärs ja kõik
see muu mitte

Sophie. Mis?

Mängumees (raputab peäd)

Ei midagi mängumehetele. Asi on nii:
ma ei tule mitte iseenese eest, ainult
ühe teise eest, kes tulla tahab, mina
olen nõnda ütelda lind, kes tema
eel lendab.

Sophie. Kes tahab tulla? See ei näi
lustilise olema?

Mängumees. Ei, lustilise ei ole ta
mitte. (Lööb oma suppi edasi.)

Sophie. Kui ilusad silmad Teil ra
on, armas mees!

Mängumees. Miks veel meelitade?

(Häkitselt) Lää! ta ju tuleb!

Sophie. Kes?

Mängumees. Kõik kolm.

Sophie. O! need sääl?

Mängumees (silub kaugea Sophie juukseid.) See on see üks, minu wõõra tassa: kord üle selle lorkawa juukse puutuda.

Sophie (tõmbab ennast tagasi) Ma ei tunne neid.

Mängumees Teie tunnete teda nii hästi

Sophie. Mis see mees siis tahab?

Mängumees. Kas ma ta nime nimetan?

Neli tähte on ta nimes.

Sophie. O! kuidas nad maist waevaliselt üles tulewad! Mängumees, tütarlaps ei joo enam.

Mängumees. See wõõr sääl - see on tema naene.

Sophie. Ei, ma ei tunne kumbagi. Mis peaksid nad meie juurest lahkuma?

Kui truult ta naist juhib ja - armastumal! - üks laps on tal süles.

(Wäikie korraks, tahab nätt kokkudes suu juurde panna, aga käsi jääb õhku seisatama. Siis lub ta liigutuse wõõrpiigistatud hammastega, nagu tahaks

ta norkelt nokku nõtkuda, nagu
üks kõhus valu salvamas.

Mängumees. Miks Missjäärast nii
kõrkuti? Mis siis on?

Sophie (tõstab mõlemad käed üles,
avab suu prolemisti) — Hans —

Mängumees. See see on! Jah, Hans!

Miks nüüd rööp rööm kadunud
on? Seda ma piden ütleva. Kas
ma seda nii halvasti tegin?

Kas ma liiga ruttasin?

Sophie (seisab liikumata)

Mängumees. Tääl nad on, väsi-
nud kõik kolm, väsinud, väsi-
nud, väsinud. Nüüd on aeg
toolisid seada ja neid sinna
istuma panna. (Võtab Sophie käe,
mida ta vastu panemata sindida
lasib, soojalt (liebivoll) Ma tean
ta tuleb, ja teda ei oodata, ta
tuleb ja vahest ei soovita teda su-
guji. Ja selle juures — ta tuleb teisiti
kui ta lars, mitte röömus, rurb.
Aga Teie peate röömus olema, armas!

Arge seiske ja (waatage) waadake üksi-
silmi! Aki ja rööm on see mis neil
tarwis, kes säääl tulewad.

(Üks hääl hüüab kaugilt:

Tere jumalime, mängumees!)

Sophie (sattub häält kuuldes häkitselt
suurde segadusse.)

Mängumees: Kas rõlab hääl tutta-
walt? Kas rõlab hääl armsalt?

Sophie (kaarab mängumehel häkitselt
ümbert kinni) ütlege ei! Tema ei ole
see mitte — arge loksre temal seda
olla — mitte Hans — mitte Hans —

Mängumees: On küll! Hans ja ikka
jälle Hans ja ainult Hans! Rööm-
sasti käed üles ja temale vastu!

Sophie (paneel näed lapsti erutatud rin-
nale, waatab kõigile poole, nagu pei-
dupoora otsides ümber.)

Mängumees: Mis see on? Kas see
on flerepoja wastuwõtmine?

Sophie (läheb raskel sammul majasi.

Mängumees (waatab talle järel.)

Ta ei räägi sõna, ta läheb ja paneel

29.

ukse oma taga kinni. Külatised
tulwad. Pöy tuleb, ja tema moja
üks langeb kõlisedes lukku tema
ees. — Hüwa, wana paiss, kui
siis ükski siin wäljas ei seisa
ja käsi wastu ei siruta — siis
mängin mina peremeest ja wotan
wastu kes tuleb. (Ta keerutab
kübarast õhus.) Tere tulemast,
sügise rändaja!

Holmas ellaste.

Hans:

(tuleb taasisihitud sammul mäest
üles, hoitab näoga naasel ümbert
kinni ja tolutab teda nõnda, ja
kannab oma paega süles, keda
tema mantli pikk krae pooleni
kinni rattab. Ta on suur, ilma
habemeta ja näo poolt rõhn. ta
riided on ära kannetud ja tol-
mused. Ta hüüab mängumike
poole.) Kuis on truu seltsimees?

Mängumees. Mis ütelda oli, on ööldud.

Hans (tasa) Kellele?

Mängumees. Armsale walgypäaga tütarlapsel saäl sees.

Hans. Kas mu isa on?

Mängumees. Tütartaps on üksinda.

Hans. Hää! — Toimka nüüd wähe hinge tagasi Truude. Ole rõõmus, meie oleme päral.

Mängumees. (läheb oma riwi peäle ja sööb oma suppi.)

Truude. Tal on mustad juuksed, hall meesterakwa kübar peäs, punane krae ümber ja kollased ringad jalgas; surub ennast Hansu külge ja waatab terra poole üles.)

Suudle mind, kui meid neegi ei näe.

Hans (suudleb teda) Ruttu, waata ometi seda maja. Kas see ei ole mitte rikas, tore maja ja? Ja ometi armas ja kodune? Oma äralite ja oma wiiludega ja sadaaastaste räga-mailastega? Ja peaksid teda suwel nägema.

Truuks Kuidas sul jõsed puna-
sed ronimisest; kuus see sind noo-
riks ja ilusaks teeb.

Haris. Vaata, paremat ja pare-
mat nätt sinu ees ja sinu taga,
kõin, mis sa taljaid aasatsid
ja tõmmel wäljäsied näed ja rit-
said walgaid. Kusi nende wahel-
kõin on pind, mis meie maja
päralt, ütli, mis võib maailmas
imetaolisem olla kui see õtu-
päikesepaiste näht? Aga puu
otsas neist kõrgist, mis nüüd
raagus seisawad, olen ma oma
lühikeste jürestega roninud —
iga maha langenud nalju kül-
jes olen ma rippunud ja omale
wilesid lõikanud. Terwe rauge
org, waata ometi! oli mulle nä-
kiks, oli minu kuningriik. Kas
ei wõi siin poisiristi pääle nade
olla? Aga see peab nüüd ka meie
päralt olema. O waata ometi! mi-
nu aken ülewal! minu armas,

walge namber ülewal, üks wõrku paar
on oma pesa ta külge teinud. Ses
toas tahame meie magada, Truude,
ma ei taha ühtegi teist.

Truude. Tõmba mantel lapse pääle,
tal on soe ja siin ülewal puhub külme
tuul.

Hans. Ah mis, ta magab ju! (Ta
tõmbab sügawasti hinge ja näitab
silmopilguga järde kaalawat.) Tule
siis.

Truude. Kuhu?

Hans. Majasse.

Truude. Sinna majasse?

Hans. Kas sa kartma hakkad? Kas
see ei ole mitte minu isamaja ja
müüd na sinu oma! Edasi.

Truude. Mina sina ees.

Hans. Tõsta oma jalga.

Truude. Oota weel natukene. Las mind
siin niwi pääl istuda.

Hans. Kas sul seal sees parem ei
oleks istuda?

Truude. Lase mind enne wõhke toibuda.

Õhtupäike paistab nii ilusasti üle
katuste.

Hans. Istu siis pääle, mitte kau-
aks aga.

Fraude. Istu minu kõrvalle.

Hans. Mina ei wõi istuda. Pean ma
seda sulle ütlesma! Midagi täit
on minus, rõõmuhõiske on minus -
o waata ometi ümber! see rõõk siin
on ju minu kodu! Kivi mille pääl
sa istud, werstapost sääl, walge
maantee - ruudad wõid sa ometi
nii wäiksel sääl istuda ja omaid
silmad maas hoida? Waata
ometi seda lätet sääl, mis torust
wälja woolab ja läbi rohu orgu jook-
seb! naara minu üle, aga usu, et
ma tema juurde rohu sisse langesin
ja nutaksin - nutaksin nagu tütar-
laps liihikese seeliruga. See teeb
mind arusaamata õnnelikuks, et
ta ikka weel wuliseb ja heliseb, nagu
minu lapsepõlwe. O, ole rõõmus!
Mõttele linna pääle, mida meie maha

jättsime, mõtle kõige uulitsate päale,
 mustuse ja pimeduse päale: ei rohe-
 lat ei sina, ei kuldset päikest ja need
 röömuta inimesed! ja neid lase sin
 suvi olla, lase rohi lõhna ja liiku-
 mist täis olla ja loomad oma kellukesi
 maenollaruult alla helistada. Mõtle
 ometi! waata kõrre seda! kõik see peab
 neid järealt olema! Kas sa nuud veel
 kurwaks tahad jääda?

Troude (kratab kõrga silmad kinni.)

Ma ei suuda kõnn seda näha!

Hans. Mis sa ütled saäl?

Troude (võtab ta käest kinni) Homme
 tahan ma seda waadelda, ära pane
 pahaks, aga ma olen nagu viimaseks
 lööduol.

Hans (waatab aknast sisse, otsaesist
 ruuta rüüles hoides)

O, waata ainult! (Ta pöörab Troude
 poole.) Waata ometi neid seinu sees,
 iga pilt ripub oma wana naela rüüles.
 Kas ma siis nii kaua enam saäl
 laua juures ei ole istunud? Waata

patju, püeglid, waiipasid - mis?
 kas ma sulle liiga palju jutus-
 lasin? Kõikid alles märrad sa
 nii ürti, mis rask waest inime-
 selast meie küll olemine. Aga nüüd
 on see rõik meie päralt, sinu ja
 minu, kõiges selles rikkuses, mis
 sinule säääl vastu kõiskab, selles
 tohime nüüd fasida, kõige kümme
 sormega nagu lapsed, üle waii-
 sete waiipate wõime minna ja
 sügawa sohwa pääl wõime istu-
 da - käsi käes! Kõnele omati ja
 ole rõõmus! Tee suu lahti ja ole
 minuga ühes rõõmus! Wõi ütle
 kas sa seda enesele teisiti ette oled
 kujutanud? ilusamini? rikkamalt?
 Tosta oma jää üles.

Froude. Suudle mind weel kord — —
Hans (suuolleb teda). Kui sa
 weel suudelda wõid, ei ole sa weel
 wäsinud, — ütle, kas minul ei ole
 õigus?
Froude. Et ma tunnen, et sa minu

juures oled.

Hans. Kas sa ikka veel ravalad?

Truude. Enam kui ikka, Hans.

Hans. Veel tunnud sa ennast siin
wõera olewat, aga usu! warsti oled
sa siin laps ja postad kõik tead ja
trepid oma laulusid täis.

Truude. (tasa) Mis saab sinu isa
ütlemata?

Hans. Mis peab ta ütlemata? Ta saab
naerma.

Truude. Sa tuleb nii ühe korraga.

Hans. Seda rõõmsam on võtamat
tulek.

Truude. Sa tood minu ihes.

Hans. Seda õnnelikumalt võtab ta
sinu oma pikade käte vahel ja
suedleb su juurste õõd.

Truude (naturese aja järele, koguni tasa)
Sa oled nii kauaks ja nii väga kauaks
kodust esmale jäänud.

Hans (ei vasta.)

Truude. Hans!

Hans. Mis sa tahad?

Fruude. Ma ei saa temale meeldima.

Hans. Kellele sa ei meeldi?

Fruude. Mis tahad sa temale ütelda?

Hans. Mis ma temale ütelda tahan? Siin, armas isa, on Fruude! tahan ma temale ütelda, see sääl oma metsikute juurtega. Ta näeb nagu tütarlaps wälja, ja on omelti minu naene; nüüd seisab ta minu ees nii vaikne ja hoiab silmad maas, aga ta on niusugune kes selle asemel, et lõune lauda katta, oma raamatutega ise sääl pääl istub ja kes trepist üles ennem kaks astet ühe asemel wõtub, ja kes trepist alla kõige parema meeliga ülesnääritud seelikuga käsi-piud mööda sõidab.

Fruude. See on palju aega mööda, kui ma sarnane olin.

Hans. Ei, täepoolest! kas tead, mis ta teeb? Ta nutab rõõmu pärast!

Fruude. (ranutab nääd.)

Kas sa seda usud?

Hans. No olgu. Ja teeb vahest natura-
 nii, kui oled ta pahane, ma tean,
 kuulub paar näputõit häid sonu
 ära enne kui ta soojaks lähel, aga
 siis avab ta oma silmad. Mõt-
 ta ometi, et ma temale ära kadu-
 nud poeg olen, seda tema nüüd
 jälle tagasi peab saama. Ja sind
 sääl sinu kitsaste liimitega
 peab ta omaks nimetama, ja mis
 poissi, kes tema kassidele katuse
 pääle järele ronib ja tema kannaol-
 tiiki ajab - mis sul wiga on?

Fruude Üks asi piinab mind.

Kui ma sinule paremaks pere-
 naeseks oledsin olnud, siis ei
 oled meil mitte tarwis olnud seda
 teed minna.

Hans. Tühja rah, ma ei taha sind
 teisiti kui sa oled! minu metsik, ma-
 gus Fruude, sina.

Fruude. Hans.

Hans. Mis?

Triinde. Kas see ka kindel on?

Hans. Mis on kindel?

Triinde. Et see hääl on, mis me teeme

Hans. Kas sa kahtled? Ma ütlen sulle: siit riivi päält, kus sa istud, algab meie õnn.

Triinde (wõtab tal ümbert kinni)

Lõhmi tagasi.

Hans. Mis sa ütled? Kääd anna järele et sa laps oled. Tagasi minna? Nääd, kus ma juba meie õnne uksest wõtsin woi?

Triinde. Ära ole pahane minu peäle.

Hans (wõtab kübara pääst ja silub juukseid otsa eest ära.)

Triinde. Kummarda pääl minu juurde maha, sinu juukseid on nii metsikud. Säääl on sul üks hall juuks teiste hulgas, selle rebisin ma wälja, ja säääl weel üks; kui ma sul iga halli juuksega ähes ka ühe muremõtte wälja wõitsin tõmmata.

Hans. Sa igaweste hää fina, suudle mind ja anna minule see päew täna andeks. Tee oli liiga sinule ja lapsele.

Fruude. Kas ma sellepööst siis nii-sama hää ei ole, kui sina?

Hans. Aga nägu kui wäsinud, selg kui murdunud. Waata, kuidas su ringad tolmud täis on.

Fruude. Nagu sinugi omaid.

Hans. Meeste ringadele ei ole tolm häbiks, aga sinu wäikesed tütarlapse ringad omais pormus on minule häbiks. Kolm kümme aastat ja mitte niigi palju raha taskus, et sind wankrisse istuda lasta, need ilusad jalad sääl, mida loodus nagu kaht imetaja wälja on töölonud, neid läbi tolmud minna lasta, üle kiwide tund tunni järele! Iga talumees wilib oma naese wankris rõju, kui nad laadet rõisivad. Anna oma jalg siia, pane ta mu põlwe pääle.

Fruude. Mis sa teha mõtled?

Hans. (pühib tolmud oma taskurätikuga)

ira) Waata, tolmud all on sinu rinnad kuldased ja löikivad nagu lantsupidurs. Sinu seeliku küljes ripuvad punased sügiselehed ja oltunud rohi. Ja sinu juukse sära algud on kammmede wahelt nõrwide pääle (kainust) langenud. (Ja kohendab Truude juures nooke)
 Mis sa sääl teed?

Truude. (wõtub ruttu keisel koost
ira) Kas nägid?

Hans. Milleest sa palusid?

Truude. Sinu eest, Hans.

Hans. Minule ei ole palwet tarwis. Sina oled minu palwe! kes sinu otsa waatab, juab minu vastu hää olema. — Kuidas su juuks lõhnab!

Truude. Oh sina — mitte teisiti kui muidu.

Hans. Ja. Sinu terve õnn lõhnab säält wastu; ta magas nii kama sääl sinu noores rinnas ja puhkeb nüüd kõigist oma punga-

dest wälja. Sinu juurtest näen ma,
nii wait ka sinu suu on, kuidas inni-
mis tuleb, sinu sees hõiskama hak-
kab. ütli mulle, et ma sulle armas
olen.

Freude. Küsid sa? Nii paljude aus-
tate järele? (Kajalab oma otsaesise
mehi öla pääle) Sa oled minu
tugew Hans, minu suur Hans, midagi
ei ole mulle nii armas, kui sinu
wärged käed. Katsu kuidas su süda
pensas. (Hoiab kau mehe südame pääl.
Hans. Oun koputab.

Mõngumees (istub ja löigub jälle
keppi). Päike on looja löinud, on aeg,
et naesterahwas süül ja laps, sängi
saaksiwad.

Hans (tõuseb üles). Mõngumehel on
aigus. Tee magati tänä ööse minu
majas, armas sõber.

Mõngumees. Ei.

Hans. Misparast mitte?

Mõngumees. Ma ootan usse es.

Hans. Mis tarwis?

Mängumees. Ma löikan omale
keppi!

Hans. Mängumees, istaw söber!
Kolm päewa olené juba koos
maantel edasi sammunud,
müasa oja juures sattusime üks-
teisega kooku, - kui näks lehti tuu-
les. Kuidas see tuleb, et ma oma
süüd allegile ial plakti; nõnda
awaruid ei ole kui Teile aiapärest
leitud mees, mõistatus? Gina kel-
sul kodu ei ole, ega rõõmu! ma
tean küll, et on teile liiga teinud,
Tuu ei ole ~~see mis Teile küll sääl~~
ütleb. Mees, armas, ma annaksin
hää meelega Teile oma ~~annest~~
naasa.

Mängumees. Kas keppi nõnda kül-
lab?

Hans. Misparast näks keppi?

Mängumees. Üks küsijale.

Hans. Siis on töö asjata! minul
ei ole keppi tarwis. Fruude, naene
täuse ilus!

Freude läsib käed rippu ja pää
süga wale nõrgu waja da.

Hans. Kätkeu, mis see tähendab?

Freude. Uks on kinni, arnad on kinni, ühtegi sammu eskojais ja trepi
pääel. Ja siin wäljas ei seisa keegi
ja ei üttele: "Tuge sisse, oleti onuti wi-
maks päräle jõudnud." Hans, lähme
tagasi.

Hans Ara räägi enam. (Ja tõmbab
Freude kättpidi üles.) Mängumees,
muinasloomees, edasi! Meie läheme
kõik koos säält uksest sisse.

Mängumees. Mina mitte. Ma istun
siin ja ootan, kui üks säält uksest
jälle wälja tuleb.

Hans. Pean mina see olema? Peab see
tõhendamä, et mind siin majas mitte
lahkesti wastu ei peaks wõtama?

Mängumees. Mina täitsin oma üles-
ande ära, aga kui minu nõuu kuulda
wõtaks ütlesin ma: Ruttu, jwiss ja-
lad, sest majast säält eemale! Paremi
talumatsi põhus, kui herraste sulopat-

jade kõrval. Mina ütlen: see ma-
 ja süäl ei tunne enam oma poega
Hans. Siis ela hästi, weider söber
 Siis ei puudu meie siin ilmas
 enam kokku. Ja kui Teie kõik
 minu käest minu rõõmu tahate
 wotta, lootuse wotta, ja kui ma
 kõige waesem maha jäätud laps
 maanteel olen — see on minu
 wana armas, truu isamaja, ja
 ei wõi mitte waletada. Seal on
 läwi, kiwne, ära kulunud, kus ma
 kui laps päikesepaistel istusin
 ja ei wõi mind mitte erki ajada.
 Tule, mu naene, meie astume need
 kolm astet süält üles, astume üle
 läwe, meie läheme sisse siia õnne
 õnnistuse majasse — naerdes nagu
 kaks last.

Truude (jääd tukwile ees seisma.)
 Lase mind palwetada, lase, ma
 palun sind. — Armas Jumal! tee,
 et see hääl on mis meie teeme!
 Anna temale sõnad, mis ta ütles

peat ja lase inimestel lahkeda olla
toma wasta.

Hans. (kõneldes walele) Maamen. Tule
üles, niisul awan ma ukse.

Mängumees. Tapan wõtku, mis sääl
siis sees on.

Hans ja mis sääl siis wäljas on?

Ela hästi, armas mängumees: tul
hakkab külm sääl oma pingi pääl.

(Lähleb uksest sisse ja tõmbab Truudi
kätt peidi järele. Truudel on pääl noorus)

Mängumees. Tule, armas poeg, jõe
minu juurde.

Hans. Tõmbab ukse kiriseedes rinni).

Mängumees. Sa tulid tagasi.

(Ja löigub oma reppi edasi.)

Teorise.

Teine waartus.Majas.

Wanamoodi, jurest awaldaw
 Tiroli elutuba. Kõik näitab ise-
 lavalist stiili; pildiraamid, laua-
 jalad, toolilehid, kõik jooned
 awaldawad laiulisi vormisid,
 ja peaaegu weider on waherord
 iga mööbli tõsise suuruse ja tar-
 wilikkuse wahel. Kõik on liiga
 suur, nõnda et laud söögilauals,
 toolid leentoolideks, sohwa -
 toredaks magamise asemeks muu-
 tub. Otsekohē edasi wiib uks ette-
 kotta, paremat ja pahemat kätt on
 kummalgi pool toad. Eeskoja ukse
 kõrwal läheb tuba kõrgema põ-
 randaga awaraks ärklikis üles,
 mille aken väikestest, tinaraami-
 listest ruutudest koos on. Nurgas
 suur potikivist kamin. (Kachelkamin)
 wärwi poolst roheline, iga nurga

küljes inglipääd, imetavline nagu
troon.)

Esimine etteaste.

Truude, Sophie. (seisavad mõlemad
vastasute, paad norus, ei liigu ega
kõnele sõnarestki; Truude seisab ukse
juures, Sophie koguni vastu toas.)

Hans (tuleb mone aja järele lapsega
rutulisel sammul läbi parema poolse
nõrvalise ukse.) Kas siis terwis majas
ühlegi inimest? (näeb Sophie)

Waata! (Korruga rõõmsalt) Urmas
Sophie, sind ma otsisin.

Sophie (laseb käed mahalangeda ja
tostab pää nagu wagusalt kannata-
des isna üles.)

Hans. Üra ehmata (mitte) mina ole-
sa ei eksi mitte, Hans. (Taneb naga
lapse hoolikalt sohwa peäle.) Tere
südamest, Sophie. (Ta wotab tema mu-
lemad kaed.) Tuhande hõiskawa
damega tere, Sophie. Kui ilusaks
sa oled läinud. (Ta märkab, et Sophie
wairib, ootab natuke, laseb ta käed

(Laliti, panid Kūbara karia pääle.
Ja lüknab juuresid otsariselt ja
waatab ümber.)

Kõik on Teie juures, nagu ta oli,
üksni teid ei seisa teisiti.

Triinde Anna mulle oma kuul.

Hans. Missjooks?

Triinde. Ma tahan lapse kinni ratta
sellega.

Hans. Meie tulime sulle nagu lu-
mi juuli kuul majasse, Sophie
mis?

Sophie (waatab alatas Hansu
naise otsa.)

Hans. Siis oli mõle, nagu nad nii
tulwad, kas tead? Misspõrast ei
pidanud ma teid nõrd eile otsi-
ma, teile oma naist süäl ja
minu poissi näitama?

Sophie (waatab Hansule otsa.)

Hans. Kuid waatad sa mulle
wähemast otsa. Ütle, kas isa siin
ei ole?

Sophie. Ei ole.

Hans. Kus ta siis on?

Sophie. Põllu pääl.

Hans. Siis saadan ma temale väl-
jas poisikese järelle. Ma tahan teda
paluda, et ta tuleks.

(Sophie Truude waatawad üksksteise-
otsa.)

Hans. (tuleb tagasi.) Miss waatote
üksksteisele sõnalausemata otsa, nagu
üks ime teist? See Truude, on minu
kasuõde Sophie. Tal on weel punased
posed ja selged silmad, naed sa?
Meie oleme kõik selle linnas karta-
nud, Sophie. Istu ometi kord Truude,
ära seisa nii, sa vled siin kodus.

Truude. Ei, lase olla, ma ei ole ju-
wõisinud.

Hans. (surub ta tooli pääle.) Nüüd
andke üksksteisele kätt, ruttu!

Tahate teie ükskestist kätte? Suudke
teda, Sophie! (Ta tombab Sophie
Truude juurde.)

Sophie (annab Truudele aegamööda
naie.)

Früede. Ära ole minu pääle pa-
hane, Sophie.

Sophie. Kus teie ei sooviks riideid
mahavõtta?

Hans. Mis teil on! Miks teie nii
wõõrastate! Teie mõlemad peate
mul õdedeks saama, naeryatiks,
kauljoteks õdedeks. Ruttu suu-
delge üksteist.

Sophie. Früede lasewad käed
lahti.

Sophie. Tokin ma põisikest näha!

Hans. Mine tema juurde, wõtta
ta, armasta teda, ta on sinu
päralt.

Sophie. Kui armsasti ta magab
oma mantli all!

Früede. Ära suudle teda suu
pääle, ta on haige seest, ja võiks
sind haigeks teha.

Sophie. Tal on ju nii ilusad ham-
bad. (Suudleb teda.)

Hans. Haige? Ta norskab ju, see
tõmmu poiss, ta on wäsinud see

on min. Tule pane riibar pääst ja oma
kval.

Fruude. Ei, minu sõidid ta all on nii
halb.

Hans. Mis on see, sinu liiga? Ja oled
ju võtnud siin, kas sa seist veel ilma
arve ei saa? (Pantab ta asjad rõivale.)

Sophie (võinuks klaas viini). Kas Teie mitte
vähe viini ei võtaks!

Hans. See on viini, see kosutab teda.
Ja oled alati hääl.

Sophie. Kas ei taha sa na ühes klaas!

Hans. Mina mitte, tänan. Vähest pärast,
isaga viis.

Sophie (tuleb kasa Hansi liigidale).

Kas tead, Hans, sinu poisid nunnat,
ta biigab nii ruttu.

Fruude (tõuseb üles). Ja jätib mul hai-
gers, ta peab süngi heitma.

Hans. Jäe istuma, lase tal omati mai-
yada saal, mantel on temale liiga
sve. Nõtle omati, Sophie, meie oleme
üksteist kümmind tundid täna teel.

Sophie. Jala?

Hans. Koik jala magestimast tõi.

Sophie. Kas postitotuseid ei olouud?

Hans. Post on siin kallis, lei juures
kos ei ole jala ilusam?

Fruude. Tal on palowik, ütli mulle,
armas Sophie, mis üks song, lema
jaoks on.

Sophie. Ma tahan ta oma süngi
wisa (Lähel lapsega pahemat nätt
tuppa)

Hans. Hää! Tee seda, ja siis istu
nas sa ei näe kuidas ta õnnelik on,
et ta hoolitseda wõib. (Ta waatab
kõnna üssisilmi enese ette maha. Siis
situb ta oma harilikult liigutustega
juukseid otsa eest ära)

Fruude (wairib ja istub iseenisse
langenud.)

(Kuiildub, kuidas üks lussu käib)

Fruude (touseb üles) Kes see on?

Hans (on ära kokkunud)

Fruude. Sinu isa on sääl.

Hans. (lasa) Ta paneb koerad ahelasse.
See on wõik nagu enne. Mis sul on?

Fruude. Ma pean oma lapse juurde
Hans. Kas sa jalle oma kartusega
hatskad?

Fruude. Heida mind, kui ma tule-
ma pean.

Hans. Minu tee ruttu, sina armast
narrine.

Fruude (Läheb lihtsalt, põia norus.)

Sophie (tuleb Fruude mineruga ühel
ajal tagasi, hoiab käigu uksest kinni.)

Kas ei tahaks sa ka natukeseks tuppä
minna!

Hans. Misparast?

Sophie. Kui sa omal ehk vahest käsu-
tahad peseda?

Hans. Lase olla, tänan.

Sophie. Ma tahan nüüd ruttu tule-
äles teha. Anna andeks, kui ma
nõige selle pääle nii hilja mõtlen.

Hans. Lase olla, meie läheme varsti
magama. Minu isa on wäljas.

Sophie. Ei, need olivad sulased. (Ta
hakkab lauda katma, pükta linaga,
mis ta kapist wõtab.)

Hans (hingab nagu kergemini)
 Kas tead veel, armas Sophie, meie
 armastasime üksteist kord väga.
 Tsegi kannet vandusime ükstei-
 sele. ma tahtsin tagasi tulla
 ja sind oma naeseks teha, mis?

Sophie. Ma ei tea seda, sest on
 nii palju aega möödas läinud.

Hans. Mis see on? Näita oma
 küsi siia? sa kannad veel minu
 sõrmust oma sõrmes! Küüd
 ära küsi mitte, kus minu oma
 on: ma ei võiks sulle mitte üt-
 da, kus ta on.

Sophie. Kas ma tule põlema panen?

Hans. Ei, palun jätta. Tumedas on
 parem rääkida, nii esimesi soni-
 tead? Sest on nii palju aega mööda,
 kui ma teid jumalaga jõtsin.
 Ja sellepärast, sa näed ju seda,
 ei olnud mul mitte kerge teie
 juurde tulla. Sa näed ju ka küll
 juba minust, mispärast ma tu-
 len. Minul ei olnud õnne olnud,

49.

tead, sääl wäljas ilmas. Aga nüüd
peab see kõik teiseks saama! Ma
ütlen sulle: minu ümber on nagu
unenägu, minu sees laulab kõik,
minu sees hiilgab kõik, ma ei tunni,
kas mul jalgu on — (Ta haarab ene-
sel häkitselt rehest kinni.) Ütle, kas
minu isa sagedasti minust kõneleb!

Sophie. Ole reisidel, Hans, ta on õnnu-
lik nagu laps, kui ta sind näeb. Ta
ootab sind.

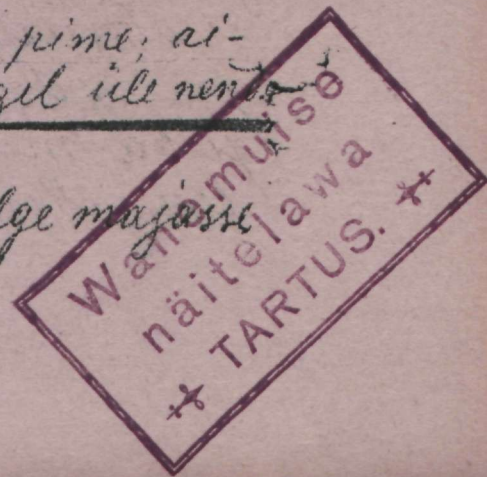
Hans. Sa tahad mulle julgust teha,
nii kerge ei saa see minul mitte
olema. Ma palun sind, minu saa-
baste pääle ei tohi sa mitte nõnda
waadata; ära arwa, et nad alati
nii katkenud on.

Sophie. Wait.

Teine etteaste.

(Uks läheb lanti, eeskojas on pime, ai-
mullt nähti walget näht ja kõrgel üle nende
walget nagu on näha.)

Isa (kõneleb wäljapoole) Tulge majasse
mees.

Mängumees. Lass sulased minni
juurde tulla.

Isa. Siis jae kus sa oled, toga. (Isa
astub sisse, pikk mees, terve, ilus
näoju ja pika habemega. Tal on
süürtiga saapad jalas ja pää-
teraw Tiroli müts fulgedega; nä-
hoiab ta koorapiitsa.)

(Sophie) Hans puhastab näoju
kuubi, pistab käed tasku, tõmba-
nad jälle walja ja astub siis jälle
tahtmatalt nurga tagasi.)

Sophie (läheb tuleja juurde ja ho-
ab tal mõlemast käewarrest kinni)

Isa. Tere, jumaline tudurus!

(Suudleb Sophie otsaesist.) Täna
woib sinu sooja tuba tarwitada
aasal sammub talw, pane tähele
weel õhtusöögiks on torm ukse ees

Sophie. Kas sinu isu oleol noasa
toonud?

Isa. Pärast waata minni tald-
rikut, mis weel? Kas ei peaks mi-
weel isu olema, kus ma tööd teen

nagu hobune? Mine, lasi mind sisse,
 kuul puhub siin kantideni (Ta võtab
kübara pääst ja korraldab juukseid
ja habet näega. Tasa.)

Kes on siis tulnud?

Sophie (võtab ta kübara ja piitsa
kaest) Ole rõõmus! Sinu õnn ootab
 taas sinu pääle.

Tasa. Kes ootab? Ma ei näe kedagi.

(Ta liigub Sophie kõrvale, valjusti
Tere tulemast, kui see keegi ei ole.
Kes nurka joeb minu eest. (Ta seisab
toas, vaatab umber ja silmab Hansu)

Kes süäl siis on? (Wairib, siis tõm-
bab ta, nagu ei oleks midagi olnud
omna kuni seljast ja tõmbab teise
selga. Ta nuuskab õige pirkaliselt
nina.)

Hans (astub sammu, tugewasti.)

Tere, jumalime, isa!

Tasa (läheb paremale poole ukse juur-
de ja hüüab.) He!

ühe teenija tüdrukku hääl. (kuna
sööginõude ja natalde müra häkit-

selt wairib, häbematalt.) ja!

Fsa. Antke koertele laaret! ja las-
ni nad tuppä, kui torm tuleb.

(Waatab Sophie poole umber.) ja
sina waata, et arnad roisk kinni
on.

Sophie (toob temale wildikingad ja
tõmbab temale saapad maha,
kuna ta seljaga laua poole sei-
sab.)

Fsa. Mis oled sa siis oma juukse-
tega teinud? See läigib ju kui piduks.

Sophie. Pesin neid ainult, sest homm-
me on pühapäew.

Hans. (röömsalt ja lahkelt.)

Terejumalime, isa!

Fsa. Sulased tegiwad tänä tööd,
igauks kolme eest. Higi juukses
neil käikesest wälja. Waata järele,
et igauks ääses oma weini saab
ja last neil mürada. Pane tuli
põlema.

Sophie (paneb lambi laua peäle.)

Fsa. (edasi-tagasi käies.)

Ma tõin ühe noore jänese ühes loomes
teine pajudes, tina selja sees. Tese ta
kannu puhtars ja auna waesele poisile
wähe piima ja kapstalehti.

Sophie (läheb saatastega paremat räätt
ära.)

Hans. Tere, jumaline, armus isa!

Isa. (paneb talle polema.) Siis waata
et jumal su terwise vastu wõtab.

Hans. Lase ma aidain sind, sinu käed
wärisewad.

Isa. Sa oled mind kümme aastat
ilma abita jätnud. Ma saan ka nüüd
ilma sinuta läbi. (Läheb akna juurde
ja laseb kardinaid ette.)

Hans. Isa mina olen. Hans.

Isa. Ma tunnen sind küll.

Hans. Kui see sind ei tülitata, siis tulim
sind wähe waatama.

Isa (paneb willase rätikule, mis tema
tarwis on, walmis on pandud.)

Hans. Wähest tulim ma sulle wähe
ootamata?

Isa. Seda küll!

Hans. Aga ma loodan, et ma sinule sellepärast mitte tulnaks ei olet tule.

Fsa. (waatab talle järele, küüab siis paremale poole:) He!

Teenijatiidruk. Ja!

Fsa. Toagu mõni omati puud sisse, lasete kõik ära polida. (Wõtab pika piibu seinu päält paneb tubakat sisse ja paneb põlema.) Ja.

Hans. Mis sa arwad, armas isa?

Fsa. Sa tuled ootamata, ja et meie wahel algusest peale selge oleks, tahan sulle ütelda: minul oleks armsam olnud, kui sa tulnud ei oleks. (Ja kõnnib edasi ja tagasi.) Aga sa oled ju nüüd siin. Siis on küll korras, et meie üksteisega juttu ajame. Ükskõik millest, wahest kõneleme sõjast, mis kuskil pool lahti olewat. Hoi juttu mulle, mis sinu linnas sääl lahti on. Kõnele ainult. Sa ei ütle ju midagi. Kõneleme midagi, mi-

da nii raas kõneldakse. Mis? Waban-
da: nais, nagu oleks sa suu lahti
teinud.

Hans. Ja. Ma tahan sinuga natuke
kõnelda. Kas meil seks mitte ei istu?

Fsa.^{maa} Kas see nii kaua peab wältama?

Hans. On midagi tõsist, isa.

Fsa. Ei. Seks ei ole mul lusti. Soowita
midagi muud, ma olen wäsinud, ma
tahan oma rahu saada öhtul.

Hans. Ma olen täna iirsteistkümmend
tundi teel olnud, et seda sulle ütelda.

Fsa. Öhtu ei ole mitte ajaks, kus wõör-
sile tuldakse.

Hans. Mul on naene ja laps kaasas,
tahad sa minie pääle kui inimeste pää-
le waadata, kes su juurde pruukosti
tunniks sisseastuwaol.

Fsa. Naene ja laps on sul? Sa tood
wähemalt uudised kaasa. Aga mi-
na olen harjunud öhtul oma Sophie-
ga raas istuma, mispärawast peab
see täna teisiti olema? Ma ei armas-
ta wõõraid inimesi enese ümber.

Hans Isa, ole hääl, anna mulle oma käsi, et meie üksteisele mitte nii võõrad ei ole. Mis jutud need kõik on?

Isa (seisab ja waatab teda ranna ülimalt kiini alla.)

Hans (sirutab temale käe vastu.)
Mina olen ju see, sinu poeg Hans, ma olen jälle siin.

Isa (waatab tema saakasti pääle ja nikitab paad.)

Hans. Ma tahaks sulle näht anda, ütke mulle, et sa mind hääl meelga vastu wõtad.

Isa. Ära puutu minusse. (Ja waatab temale näkku ja naerab häiritselt.) Ja, sina oled siin, minu poeg Hans, ma tunnen sind ära, nii raske kui ka sind ära on tunda. Wõta oma käsi ära, ma ei taha sinu kätt mitte. Ja tahad minu kätt saada? Waata minu kätt, see on käsi, mis kare ja rakkus tööst on, ja sellepärast auus

käsi. — Ma olen wana mees, üksilda-
ne mees. Ei tule sagedasti aastas
etti, et keegi siia tuleb, kes minna
näht tahab; sellepärast olen ma
kõrkuhoidlise sellega ja waatan
temale otsa. Ja nii tuleb sina ja
nii waatan ma sulle otsa. Sa oled
muutunud pikka aega aastate wäl-
tusel, siis küsin ma enne: Kes sa
oled? Mis mees sa oled?

Hans. Mitte sarnast terwitust! Mis
ma ka olen, ma olen sinu laps.

Isa. Midagi ei ole sa. Talupoiss, kes
maanteel minna ees mütsi kergitab,
ei ole minule mitte nii wõõras kui
sina. Minul oli üks poeg. Palju
aastaid tagasi läks ta wälja suur-
de maailma punaste pöördega,
lihtsate juurtega ja selgete, auusate
silmadega. Pika päewa hommikuse
kellahelinal läks ta ära, hoolimata
ilma et jumalaga oleks ütelnud;
aga siiski oli lust selsta ja temale
järelle waadata, kuni oksad tema

lauulu üle kinni läiivad. Ütle, oled see? Kas see, kes säääl seisab ja silmad maas hviab, kas see tahab see praeg olla? Ei, ütles ei! See on üks teine, tema riided säääl on odavad ja ära kannetud, see king säääl on katki, tema juussid on pikad, nagu ei olesks temal kahtekümmeend pennigi, et neid löigata lasta. Ja tema näol on põseluud, nagu näljal. Ütle mulle, oled sina see?

Hans. Ma waatan sulle rahulikult otsa: minap see olen.

Tsa. Sa teed nalja. Sa oled mõni neist säääl maanteel. Wõi ütles — see ohwitser, see noor, ilus, tulewiku-röõmus, wäksilmaline poiss — kas sina see tõesti oled?

Hans. Ei see ei ole ma mitte.

Tsa. Sa ei näe ka nii wälja. Aga siis kõnele ometi, kes sa siis oled?

Mis sinust on saanud su kümme elawa aasta wältusel säääl?

Waata, mina olen wana. Ma ootan, et
 üks tuleb, kättele ma maja ja õue an-
 da woin. Ma olen wäsinud ja seega
 walutab mul — aga maja ja õue om-
 noored ja õitsewad, nagu mu isa
 nad minule andis. Midagi ei puudu
 sääl, ei ükski kiwi muuris ega üks-
 ki rohulible aasadil. Ei, uut olen
 ma juurde kannud, rohkenda-
 nud ja suureks olen ma teinud,
 mis minule kätte oli usaldatud.
 Rikkalt seisiwad kõik wiljad suwel,
 paisutatud on kõik weed, uuesti
 wärwitud ja ära krohwitud on sei-
 nad kõik, täis on küünid ja tallid
 õues ja kapid tubades. Tuhta süda-
 metunnistusega võib isa oma poja
 ees seista ja temale maja ja õue kät-
 te anda, noortele kättele, wärskele jul-
 gusele, tugewatele surumata õlgadele.
 Aga nüüd — ma ei tea ju sinist mi-
 dagi. Sa oled ju oma elu sepiitseks
 tahtnud oma päa järel. Sa tahtsid
 ju suurele linna. Ja edasi — kui

sind teenustusest lahti lasti, kuus
 pikka aastat juba tagasi, ja kui
 ma sulle kirjutasin: ära heida
 meelt ära, tule minu juurde, tu-
 le meie juurde waba maale, mä-
 ed ja aasad ja meie maja ootavad
 sind, tule, maa teeb sind jälle
 uueks — seal olid sina jolle see,
 kes tõrkis, jäid jalle oma pää-
 pääle kindlaks, jätgasid ära meie
 maa, tahtsid oma linna jaada,
 ja oma viisi läbi ajada. Ja nüüd
 — ja nüüd — mis see on, mis sa
 oma linnas enesest oled teinud?

Mis see on, mis sinust on saanud?
 Kõnele, anna tunnistust enesest.

Hans. Anna mulle aega sinule
 selle pääle koste.

Fsa. Mis aega? Ma ei taha pikka
 kõnet sinu poolt, üks sõna on häa
 ja sellest küllalt.

Teenija tudruk, tuleb rvlades ja
toob puid, mida ta mura sünnita-
des kasti viskab. Ta waatab wõõra

otsa ja lähel siis rikiwarwul toast
(otsa) walja, kus juures ta ennast ure-
se juures uudishimulikult ümber
pöörab.

Hans. Mis minust on saanud, siis
 tahan sulle ära ütelda: mitte mida-
 gi. Mi palju kui sääl minu tiinja
 näe pääl on, waene haige, see on kõis.

Isa. (riputab oma piibu warna, tasa,
 Hansule selga pöördes.) Ja sa tahad
 minu kätt saada? Waata, seda ma
 annan sulle! Sa näed küll ise, et sa
 enam wäärt ei ole. (Ja pistab mo-
 lemad rusikad muu taskudesse.)

Hans ja Isa (waikivad kaua.)

Isa. Ja laseb minule nüüd auu osaks
 saada, sind oma külalisenä noha?

Hans. Küsid sa? Sa näed ju, ma
 tulen, sest et sa mu õnn oled.

Isa. Kõnele selget keelt, mis tahad
 sa minust?

Hans. (waatata üles rõõmsamalt) Iisa,
 ma tahan uueks inimeseks saada,
 ma tahan uut elu algada; ma tahan

päikest saada, tahan sinist taewast, tahan rõõmu enese ümber näha. Ka oma naesel ja oma pojalt tahaksin põsed punaseks wärwida ja nende silmad rõõmsaks teha. Ma tahan, et nad jälle naerma õpirsiwad, sellepärast meie sinu juurde tulime, ma ütlen sulle awalikult wälja: (Ta astub ligemale.) Lase meid sinu juures rõõmsaks saada; sinu rikka laua taga istub õnn, lase meid ühes (reas) teie reas istuda, wota mind naese ja lapsega enese juurde.

Isa. Mis pärast on sul naaine ja laps? Pidi see olema? Ma tahan sulle midagi ütelda, ära imesta selle üle. Kas tead? minul ei ole ruumi teie jaoks.

Hans. O, meie kolmekesi. Meie oleme ühe nurgakesega rahul.

Isa. Lühidalt ütelda: teie peate üks maja edasi minema.

Hans (mõne aja pärast.) Sa ei

saanud minust aru. Kas näed
mind siin seisma? Siis pane tähe-
le: mina sinu poeg Hans, mina
seisan siin, minul on naene ja laps
ühes ja palun sind, sind sääl, minu
isa, anna meile söng, magamiseks
ja natukene leiba nälja kustutuseks.
Sest isa-ära nõksu mitte-
mõttele, nii naeruväärt see ka on: minul
ei ole enam niigi palju penningsid
taskus, et klaasi õlut osta.

Isa. Mis nõuded sa veel? Seda
ma teadsin, kui ma sind nägin.
Sina oled see, kes aru ei saa. Ma
ei taha niisugust poega oma majas
Ladawiiskimmend aastat on se maja
"Meie pävalt. Kõik olime meie auusad
ja wirgad mehed. Kõik olime meie
oma maatüliga rahul ja ei kal-
danud maailmast wäljaspool rai-
dagi. Kõik waatasime meie selgete ja
awalikkuude silmadega oma kaasini-
mestele silmi. Kui wuendlane maal
wiibes, wiisime meie oma aru ta wastu.

Kalm meist on oma kuningat meie
katuse all vastu võtnud, nad
on meie laualt söönud ja meie
sängis maganud. Mis tahad
sina nüüd meie keskel? Mis
peavad nad olema, mis peab terve
org sinust mõtlema. Ei, ma ei
taha hiljudes poega selles majas.

Hans. Anna anders, kui ma nae-
ratama pean. Sa ei võid juminust
aru saada; selleparast tahan (ma)
oma südame nagu valge lina
sinu ette välja laotada.

Isa. Ma palun, sind, ära tee seda!

Hans. Isa.

Isa. Mis sa tahad?

Hans. Ühte tahan ma rõõgelpäält
sinult: anna väike armastust mulle!
Mõtle endiste poegade pääle, mõtle
sellepääle, kuidas sääl kaunis armas-
tus meie mõlemate üle oli laotatud.
tuleta omale seda armastust meel-
de, mida mina potsikene ja noor
süda sulle andsin. Anna minule

tänuks nüüd sellest natukene lagusi
 Waala nagu sa sääl seesad, nii tahan
 sin sinu juurde minna, enmast sinu
 rinnal najale lasta ja oma otsaesise
 sinule suudlemiseks anda. Kui Kaua
 ei ole ma enam sinu armast nagu
 näinud! Kuule oneti, armasta mind
 natukene!

Fsa. Jäta armastus maingust.

Hans. Rind on minul teida nii teieis.

Sellepärast ära seisa nii kiikmalt südä.

Fsa. Sinul oli armastus, sinul oli su
 päike ja su taewas ja su naer-kõie
 on sul olnud. Kõik oled sa enesest
 ära viskanud, nagu kiwi uulitsalt
 wõelakse ja rohu sisse heidelakse.

Mis sa tuled nüüd ja tahad seda
 minu käest tagasi saada.

Hans. Kuule mis ma sulle ütlen.

Fsa. Minul ei ole aega enam. Mis
 ütleidse? Sa tuled ja ajad terve
 öhtu neuroja. Kõie läheb segi: tuli
 on liig hilja ahju pandud, toas
 on külm; ma pean oma piibu

enne süüri polema panema ja
süüre ise ei tule.

Hans. Sa pead minule ometi wõi-
malust andma ennast sinu ees
kaista.

Isa. Lase mind walja! Kaitsse
ennast nende seinade ees siin,
sa ei ole nendele mitte enam üks-
kõik kui minule.

Hans. Ma ei jätta sind. (Astute-
urssi pääle ette.)

Isa. Mina jätan sind.

Hans. Ma riputan ennast sinu
kulle külge nagu laps.

Isa. Siis tõmban ma kulle sel-
jast ja wiskan ta tooli pääle.

Hans. Ma lõhen nagu sinu
wari sinuga ühes, kuhu sina
lõhed.

Isa. Mis peab see kõik? Mis muud
takarsid sa mulle kullele anda,
kui ühte elu täis kergid meelt,
hinnu taga aja mist ja jätkust?
Jata mind rahule kõige sellega.

Ja oled mulle nadunud, nagu kala,
 neda vees waadeldorse, selleparast
 ära tee surmuet aegasid mitte haust
 wälja.

Hans. Nad ei ole mitte surnud, sa oled
 nad dawalt maha matnud.

Isa. Küllalt, ma olen nõljane, ma
 tahan õhust' süüa.

Hans. O, nüüd oled sa mind oma
 siidamisse waadota lasknud. Waata
 mulle emeli otsa, waata minu nägu,
 minu silmi, minu põssi; kas ei ole
 sinule kõwe siin, kuhu ma jõudnud
 olen? Kas see sind ei liiguta, et üks-
 kis hääl kuuga ja sügslud juurtega
 ära läin, et see nüüd mende rüües,
 mende ringades nagu perjas sinu
 ües seifab.

Isa. Hõnle aga edasi. Kirjuta enesele
 ette, et seinad ja toolid sinu jutru kuu-
 lewad. (Wõtab woinna, nahasse rõide-
 tud, wapiiga kaunistatud raamatu,
 lähleb teisile poole lauda ja
 wõtab laialt

ja kondipäraliselt istet.)

Hans. Sa ei taha, et ma sulle oma südand annan, sa nõõrid mu kõõri rinni. Kui sina waesust tunneksid nagu mina, sa ei istuks mitte nõnda säääl. Sinu ümber on hilgawad seinad, sinu ees naetud laud ja sinu kõrwal soe tuli. Minul ei ole raka ohtu-söögi ja sooja särngi jaoks, minul ei ole raka pääri terwete ringade jaoks, ma ei suuda oma naist ega last enam toita. Oh isa, waata, kuidas ma paluwate käitega sinu ees seisan! Veel on mu küljeluuud kumerad, weel on mu käewarred ja jalasääred nõwad, weel elab noor loatus minu sees. Anna mulle see mullapind, mis mul tarwis, et kasvama hakata. Äita sina mind, ma ise ei suuda ennast enam aidada. O, ära hoiu mitte oma suurt raamatut nagu kilpi sinu ja minu

wahel! Tähta meie surmed isade
lood ja kuule oma elawa poja
sõnu. Pisu raamat kinni, tosta
oma pää üles minu poole. Ära
tee enmast teisest, ma näen küll
neid nähte pisarad sinu silmas.
Ütle, kas ma siis sugugi sinu armas-
tude wääriline ei ole?

Isa. Küllalt, kas lased mul nüüd
õhtust sööma hakata?

Hans. Ei, mitte küllalt, ainult mitte
küllalt! Waata, kõik hwisatakse minu
sees! Ma näen, kuidas sa pehme oled,
ma näen, kuidas sa häbi oled.

Ainult nüüd, nende kahe pisara
järele, ainult nüüd mitte ära ole
enam nii külm, nii wõõras. Lase
mul nüüd sinu kätt suruda.

Isa. Jäe täpi pealt sinna, kus sa
seisad. (Pilekawat) Ütle õieti, kas
see nüüd sinu uhkus on? kas see
nüüd sinu häbi on? millist sa
sekord nii ilusasti kõnelesid?

Hans. Häbi ja uhkus need on kaks

asja, mis enesest kõrvali olen
heitnud, nagu piduruumi.
Ma niputasin nad mõlemad
koppi, sest nad ei tee mind
mitte söönud. Utle ülevõidse:
mis tahan ma siis enam sinu
kõest, kui seda vähest, seda mitte
midagi, mille üle sa oma suu
nii julge wana tõmbad? Mis
tahan ma siis muud, kui talu-
pajaks saada, põllumeheks, nagu
sina, ja teie kõik, muud kui sinu
peledude pääl ümber käia ja
käsa liigutada, muud kui sinu
sinises õhus linnulauluga ter-
weks saada?

Isa. Sa tegid nüüd nii palju sönu-
omast wiltsusest ja omast armas-
tusest. Aga mis see on? Kas
sõna on, mis ma veel ei ole kuul-
nud.

Hans. Missugused naps sõna?

Isa. Et sa veel pärid näitab mis-
sugune sa oled. Need sõnad olek-

siwad sulle kõige enne pidanud
meelde tulema. Ma aruan need
kõiks sõna: Anna Anders.

Hans (waikib)

Isa. Koh, kuhu jääwad need?
Sina, kes sa nii palju kahetsust
tahad tunda!

Hans. Sinu kaks sõna säääl —

Isa. Kudas on lugu nendega?

Hans. Ma ei ole veel jõuele mõtel-
nud nende üle.

Isa. See's see on mis ma sulle last-
sin näidata. Minule on ükskõik,
kas sa neid ütled või mitte, aga sa
näed nüüd isegi, et see mitte sinu
kahetsus ei ole, sinu kaastundmus
selle vastu, mis sa teinud, mis sa
oma künne pika aasta wõltusel
ära oled raisanud, et see mitte sinu
soow ei ole rõik jälle hääks teha,
teiste juures hääks teha —

Hans. Mis peab see siis olema, kui
to see ei ole?

Isa. Sul on nälg. Nälg on see, mis

sind siia ei jät. Just nagu mets-
loom, kes talvel maja juurde
tuleb ja toltsa näib. Sa tahad
oma rõhku täita minu juures,
muud midagi.

Hans. Mis pean ma selle peäle
ütlema? Minu tahtmine on lii-
ga juba, et ma sellepööstjäre
oleksin mõelnud ja mul selle
peäle vastus valmis oleks.

Isa. Sa oled see range pää, kes
sa olid ja ei ole teine oma häda
peäle vaatamata. Mis tahad sa?
pean mina teine olema?

Hans. Kõige selle üle, ma palun
sind, kõneleme homme.

Isa. Homme? Kas sul nõu on
homme tagasi tulla!

Hans. Meie jääme omeli öösiks
sinu juurde.

Isa. Minu juurde?

Hans. Kelle juurde siis, kui mitte
sinu juurde?

Isa. Ei, minu juurde mitte. On

minu maja korts, mis igapäevale lahti sussab, kes tee päält sisse tahab tulla? Nägid sa silti minu ukse kohal?

Hans. (karjatab) Mitte üheses öörsgi ei taha sa meid vastu võtta?

Isa. Ära riseda nõnda, sa oled siin viisakas majas.

Hans. (tõmbab sügavalt hinge, silub juuksed otsa eest ära.) Minu naome on puru väsinud.

Isa. Siis oleksid ennemine puhkama pidanud.

Hans. Minul pejab on palavik.

Isa. Üks maja edasi jõud sa temaga ikka veel.

Hans. Ka minu jõud on otsas.

Isa. See on küll otsas: nii nõed sa wälja.

Hans. Wäljas on öö, torm, ruule ainult, kuhu peame me minema?

Isa. Olen mina leid kutsunud?

Olen ma teile ütelnud: tulge minu juurde, kustutage minu julges oma isa!

Hans. Minu näene saab mõne nädali pärast nurgawoodis olema.

Isa. Ega ma ämmaemand ei ole, ma ei wõi temale mitte abiks olla.

Hans (Mõne aja järele); Weel on üks asi võimalik: wabest ei usu sa, mis ma sulle ütlen?

Isa. Ma näen seda.

Hans. Kas sa siis mitte inimene ei ole, nagu teised. Siis näed sa ka neid ühtteistkümmend tundi, mis meie terna teel olime?

Näed terwet nädalit, kus meie läbi tõlmu, üle riwide päirsepalawuse ja wihma räs sinu juurde olime rändanud?

Isa. Sa oled raugele jõudnud.

Ma imestan, et sa nendega mitte naariku pääl ei sõitnud, nagu katlapainajad.

Hans. (haarab enesel rinnust rinne)
Waata, nüüd jäi mul sudame löök seisma.

Isa. Mis üle imestad sa äieti?

Ja tead ometi, mis inimustega teh-
takse, kes uulitsal wedelewad?

Hans. Mis nendega tehakse!

Isa. Ei ole nendega veel kunagi
muud tehtud kui nende ees ukse
kinni pandud. Misama jansen
ma ka ukse kinni teie ees.

Hans. Müüd naeran ma.

Isa. See on kõrge parem, mis sa teha
woid.

Hans. See kõik on muinasjutt! sääl
sunniwad sarnased asjad, sääl on
isad niisugused. (Häkitsett) Ma
hüüan sind kui weni sinu werest.

Isa. Kus oli sinu wene hääl nii kaua?

Hans. Ma hüüan sind ema mälestuse
juures.

Isa. Kus oli ema mälestus künni
aasta wältusel?

Hans. Ma haaran oma otsasest
kinni! kas ei lasknud sa mitte oma
koerad tuppa wotta?

Isa. Minu koerad? Kas sa üks minu
koeradest oled?

Hans. Sa tahad kätte munsta.
Sa häiskad, kui sa seda ütled;
sa oled, kes võidu üle häiskab:
mis võin ma teha?

Isa (tõuseb üles, paneb puid tulle,
istub jälle laua taha ja hakkab
tasakuraamatusse kirjutama ja
rehkendama)

Kolmas etteaste

Sophie (astub sisse) Siin ma olen.

(Paneb aurava toidu laua peäle)

Isa. Tu tulid hilja. Mis hääd sa
siis täna tood?

Sophie. Anna anders! Mul on ohtu
sõõre nagu ikka. Meie ei teadnud
ju mitte, et lise tulete, Hans. Finult
kartoli pandsin veel ruttu panni
peäle, sest ma tean, et sa neid
häämeelega sööd. (Ta kohkub ära,
kui ta Hansu tumedalt ja norus
seisma näeb.)

Minult peavad nad täna maitse-
ma, seks vähemalt oli pikk oota-

mine nää. Mis tarwis siis see? Kellele
sa siis pagana pihta need kuld-
kuid siia paned! Mis need kausi-
toidid tähendavad, meie kaks jaaks?

Sophie. Kus on su silmad siis? Kas
sa meie küllalisi ei näe?

Isa. Võta taldrikud ära, mis üleliiga
on, armast laps. Kas taldrikud jäta:
omale ja üks ja minule üks.

Sophie. Kas Hans süüa ei taha?

Hans. (seisab liikumata paigal.)

Sophie. Hans, kas teie meiega süüa ei
taha? Ma lähen toon sinu naese ja
lapse siia.

Hans (ei rosta.)

Isa. Tahad sa mind üles tõusta las-
ta, et ma taldrikud ise ära panen?

Sophie (raputab pääd ja võtab taldri-
kud ära.)

Isa. Lusikad, nõad, kahvlid - võta
kõik ära, mis sääl enam on kui
muidu. (Paneb lusikaga kaks korda
suppi laua pääle.)

Sophie. Hans, palun, kas sa ei sööks

mitte meie sellisid natukene?

Hans. Jäta, ma palun sind, jäta!

Isa. Sinu süda läheb rütmiks, laps.

Sophie (seisab kahevahel.)

Isa (tõuseb üles ja paneb rööd kooku.)

Sophie (läheb norus oma noka pääle ja teeb nagu isa.) Kas sa mitte ütles ei palweta, Hans?

Hans (isale) Ühtki palun sind: ära palweta, ainult ära palweta.

Isa. Hõrka pääle, Sophie.

Hans. Kas sa ei tunne, et sa pilkad, kui sa seisad, rööd kooku panend ja palwetad.

Isa. Ütle ometi palwe, Sophie, wõi mina ütlen ise.

Hans (pistab rööd tasku.)

Sophie. Meie isa, kes sa oled taewas. Pühitsatud saagu sinu nimi.

Sinu riik tulgu. Sinu tohtmine sindigu taewas nii ka maa pääl. Meie päewalikkude leiba anna meile

täna. Ja anna meile --

Hans. Ole wait, Sophie.

Isa. Jalweta edasi, Sophie

Hans. Et sinad meie ümber ei näera!

Sina tahad andestandmisest kõnelda?

Ja pilka aga edasi, Sophie.

Isa (tugewa häälega) Ja anna meile andeks meie wõlad, nagu meie andeks anname oma wõlglastele.

Ja ära saada meid mitte kiusatusse sisse, waid päästa meid ära kurjast. Amen.

Isa. Sophie (lööwad wagalt risti ette)

Isa (wõtab istet ja kõidab suuräti ette, wanamoodu sõlm taga, õige lai, nõnda et kõik kuni ette põlwele kaatud on, nagu keegi, kel nõu on ennast õige täis süüa.)

Sophie (seisab nõueta.)

Isa Istu ometi, söö. (Panub temale taldriku pääle sööki ette.)

Sophie (raputab kurwalt pöörd, istub tooli pääle ja sööb aegamööda.)

Hans. Siis tõesti, sul on lösi taga

selle kõigeaga. Sa wäid enisele sun-
 nätinut ette kõita ja laialt oma
 taldrinu ues istuda? Weel kord,
 isa: ära tee seda mitte! Cira söö,
 kus meie nõlgime. Sa wõted niinult
 selle ilusa pildi heldest, kallimeel-
 sest ja armurikkast isast, mis
 ma sinust enesest kannan. Oota,
 isa ürs silmapilk oota weel!
 Ma näitan sulle seda, keda sa nõn-
 da seisma tahad jätta ja mitte ühes
 süüa ei taka lasta. Ma toon ju
 juurde oma naese, oma lapse.

Neljas etteaste

Fruude (tuleb wõsinult, põisike lühi-
 das särgis süles.)

Hans. Tääl sa sledki juba.

Fruude. Ma kuulsin sind.

Hans. Nüüd üttele minu isale tere
 õhtust, tulle.

Fruude. Mina mitte. Lõhame, Hans.

Hans. Oho, nii raugel meie weel
 ei ole.

Liiska, Truude. Liiski, Hans! Aga ära
muretsi, ole rõõmus! Olite mu laps
riidesse panna, waata, tal on silmad
lahki.

Hans. Anna ta siia. Ta on just nõnda
siimis, nagu ta sääl on oma sargis.
Waata, isa! sääl seisab minu näene
ja ootab, et sa tema otsa waataksid.
Ja siin, waata, siin lõin ma sinule
oma poja ühes. Mõne nädala pärast
suab ta neli aastat wanaks. Kas ta
ei ole mitte pruun, julge poiss?
Ta näet küll teisiti wälja kui muide,
tal on wähe palawik. Ja ka ta wäikeste
käewarte pääle ei tohi sa waadata ja
ka ta wäikeste säärt pääle siin: see
näik on nõrk ja ilma lihata, selle
pääle ei wõi ma mitte uhre olla.
Aga waata, siin on ta emaga paar
wimmast sügiselille rohu seest toonud,
terwe päew kannab ta neid oma wäikeses
käes: kelle jaoks, mis sa kull arvad?
Tule, mu poiss, tee omad sörmed lah-
ki: sääl on sinu wanaisa, see mees

sääl, kas sa näed? hää nävga ja
oma ilusate siniste silmadega!
Anna temale omad lilled.

Ira (sööb edasi, ilma et illes vaa-
taks.)

Laps (täitsa selgesti.) Täi, armas isa
vanaisa.

Hans. Sääl lema kolm esimest sõna.
(Ta suudleb last) Küüd wõtta ta
oma sülle, isa. Kas sa nii wõit
tahad olla seda noort inimese õnne
nähes, mis käed sinu wastu järele
wälja sirutab? Waata, ma panen
wäikesse mehe sinu ette, toia lühi-
neses särgis, tema paljode jalgade
pääle —

Truude. Minu kätte anna laps.

(Wõtab lapse ja paneb ta riidesse;
laps köhib) Poiss, mu pojakesene,
ära sure, ära sure mul mitte ära!

Hans (seisab tumedalt.)

Truude. Täi, pane oma kübar päha,
me tahame minna.

Hans (ägedalt) Wõta kübar mul

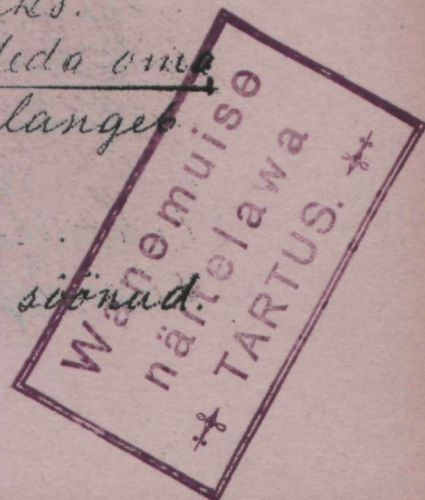
pääst. Kes kõneleb minemisest! Ma ütlen ühte: minu sees keeb rõhk, Minu kätti sees persab veri. Waata, kuidas sooned tursunud on minu kate jään, kuidas mu käed värisevad. Kaps rusikad tehawad ennast sääl all korrku riskuda. Ma annan hääga nõuu: ärge kõnelegi keegi minemisest. Kes tahab, et ma selle lapsega öösel wälja pean minema? Ma olen selle maja poeg, minul on oma õigus siin majas olla. Kelle käest on see, kes lau- as istub ja kellel suu punni täis on, kelle käest on ta oma toolid ja oma waiwad, ja oma pildid ja oma ter- wed seinad saanud, kui mitte oma isa käest? Kas ei ole mina mitte isa, niisama hästi kui tema?

Fruude Siida lähub halwaks.

Hans. Mis sul on? (Hiljal lida omi kätte wahel.) Waadake, siin langeb juba esimene korrku.

Sophie. Mis tal wiga on?

Hans. Ta on korrku liiga täis sõnad.

Wõi see aar, see rammus aar teie
kausidest, on temale liiga järe-
hakanud, sillega ei ole ta mitte
harjunud.

Lophie. Kas ma annan tal kleidi!

Hans. Ära juurest! Ärgu tulgu
keegi talle ligidale. Mitte midagi
ei ole mul, aga see mul on, oma
naene ja oma poeg - nendesse
ärgu keegi puutugu. Teie istuge
ja sööge. Meie kolm tahame ka
istuda, ja et teie meile mitte
tooli ei luba istume meie siia
pörandale. Siia, naene, istu maha,
toeta oma selg seinaga vastu. Mina
ja laps, meie istume sinu korva-
le. Siin tahame istuda ja waada-
ta, kuidas see mees siäl sööb.
Meie tahame oodata ja mitte üles
tõusta enne kui ta oma tooli
nihutab ja ütleb: „Tulge siia, teie
rumalad, mis see rõik peab tä-
hendama? Istuge lauda, ja
sööge!”

Fsa. Kalla mulle veel üks klaas,
weini on hääl.

Sophie. Ei, ma ei kalla sulle mitte.
Ma lähen ja valmistan kaks uuel,
kuigi see maja sinu oma on.

Fsa. Siis kalkan ma ise enesele, sina
nämm.

Hans. Kas näed, naene, meie peame
ju siin olema, et hääd isu juurde
ütelda.

(Ta tõmbab naese koguni enese liigi,
panevad pääd kokku, wait ja kur-
walt.)

Gesriie.

Kolmas waatus.

Maja taga

(Küüni ees. Olenood natuseni ules. Otse
ees wäraw. On pime, siina pääl ripu-
wad piitsad, sirbid ja muud põllu-
tööriistad.)

Esimene etlaaste

Üks sulane (käib laternaga ümber,

nõnda et hele walgus pea seia pea
sinna langeb. Surutud hääl:)

Kus sa oled? (Kuuldub helkedat naeru)

Teenija Sulane. Ütle, kus sa oled?

Teenija Tüdruk kääl. Siin.

Sulane. Kus?

Tüdruk. Paremat räätt.

Sulane. -Ei.

Tüdruk. Paremat räätt.

Sulane. Ei.

Tüdruk. Ees.

Sulane. Jälle ei.

Tüdruk. Üleval.

Sulane (tõstab tule sinna poole)

Tüdruk (hoiab tal tagant silmad

rihma) Kes ma olen?

Sulane. Lase lahti. Ma nägin sind
juba ammugi.

Tüdruk. Kuhu sa nüi kauaks jäid?

Sulane. Anna oma suu siia.

Tüdruk. (suudleb teda.)

Sulane. Tule. Kas armastad mind?

Tüdruk. Armisan, kas armastad
mind?

Sulane. Mul on sulle midagi ütelda, et meid keegi ei ruule. (Ta tõmbab teda õlgedesse.)

Tiidruk (riputab ennast hõbeselge nauruga tema öla külge. Kõbin värava juures. Sulane kannab tiidruku õlgedesse. Latern jaab seisma.)

Teine etteaste.

Hans (tuleb naese ja lapsesega.)

Mängumees (wäljas) Kas tuleb, poeg?

Hans. Ei, mängumees, ei mõtlegi sulle pääle. Ainult sängi takan meile otsida seks ööks.

Mängumees. Hää, ma jään ootama.

Hans. (paneb värava rinni ja wõtab ümber.) Küüd tule, naene! Siin on soe, siin on wairne, siin saab küll meie kolme koduta jaoks, nurgakene leidma. Heida süa maha, lame siin, siruta ennast. Siäl on sul paiss, ma katan teid mõlemaid oma mantliga rinni ja loodan pooku teie pääle, näed sa?

Ja korvale koke teen ma enesete
aseme. (Isa teeb kõrs) Waata, sinu
juuksed on lakti: kui ilus sa
oled!

Kolmas etteaste

Isa (tuleb esimese teinija tüdrukuga.) Mis sa õieti räägid? Siin ei
ole ju ühtegi inimest!

Tüdruk. Seda näeme koke, ma nä-
gin neid sisse minewad.

Isa. Rumal, naene ei saa ju mitte
näha, murekse nulle naene ja laps,
ütlen ma.

Tüdruk. Süäl lameb mees. Mis
sul süäl pohn sees otsida on?
Üles! Minema siit!

Isa. Saadana päralt! Kes sul,
naesenägu, nitwisi kõnelda on
rääkinud? Sina mine minema,
tee et sa wälja saad!

Tüdruk (läheb jultunult)

Isa. (paneb walguse puunasa päole)
Kus Teie olete, armas proua?

Hans. Kus sa meid isegi oma

põhu sees magada ei taha lasta?

Isa (lätkeb lamewa Frauude juurde)

Tulge armas noor proua! Tõuske üles!

Tule mu haige laps.

Frauude (laotab oma käed nagu
noitsers lapse üle ja hüüab appi.)

Hans!

Hans. Mis ta ütleb? (Ta seisab, nagu
ei oleks ta mitte õieti kuulnud.)

Isa. Mis ma ka ütelnud olen tänä
õhta, mitte Teile ei olnud see üteldud
Teie olete hääl, ma näen seda. Katsuge
üles tõusta, ma wiin Teid üles tuppa.

Hans. Sääl! Sääl! (Ta naerab
kärkitselt nagu jampssides.) Ta wiib
meid üles tuppa. Tule, isa, ruttu!

Ma ei ole mitte uhke, nagu sa tead.

Ja tänada tahan sind homme hommiku
wara. Kinult ruttu nüüd,
juhata meid sinna tuppa.

Isa. Sind mitte. Sinu jaoks ei ole
mul tuba. Nende raha waeskesele
sääl, kes sinu pärast lamewad ja
kannatawad.

Hans (waatab temale üksisilmi otsa.) Mis see tähendab? (Tasa)
 O, ma olen sinust õigesti aru saanud, minule ei ole seks enam nii palju aega tarwis, et sinust aru saada. Minu naisele ja lapsele küll üks tuba, minule aga mitte? Nüüd naera Hans! Nüüd lähel asi kirjuris! Sa oled meister, wotamata asjade walmistamise pääle, wanamees. Nüüd üttele, mis siis mina nüüd pean tegema?

Tsa. Tee mis tahad.

Hans. Tõsiselt nüüd, aega ei ole enam. Mis nõu sul on?
 Kas sa misult minu naest ja last ära tahad wõtta?

Tsa. Sa ei suuda ju naest ja last toita.

Hans. Säh, wõta naed, wõta nad ometi! Waata, kuidas ta sulle oma rõied awab ja sulle lapse annab ja wastu naeratab.

oh sina - et ma üht nime sinu jaoks suhu ei võta.

Isa. Nüüd ole korras wait ja lase mul kord kõnelda. Sa kiitled saäl oma wilitsusega! Sa jamps! Arwad sa, et sul üksinda midagi kanda on olnud? Ja mina? Kuidas on minuga? Kas sa selle pääle ei mõtle? Kas sa ei mõtle, et minule need kümme aastat mitte aastad ei olnud? Ei - tunnid, tunnid ja jälle tunnid, mis igauks ikka suuremas piinas ja ribeduses ära tuli elada, mis üks teise kõrval minu ola pääle keitis. Sa oled minult minu mustad juuksed, sa oled minult rahuliku une, minu lahnesti enese ümber waatowad silmad wõtnud, ja andsid minule südame, mida hirm ja südamevalu rahutult tuksuma on pannud; sa oled minust enneaegu kühmas mehe teinud. Minu naene, sinu ema,

kes wairiselt ja rõõmsasti minu kõrwal oli, minu terve pühapäewa-hommiku õnn, kõiskaw nagu ta mu ümber oli, minu elu terve wara — sina petsid ta minu käest. Minu elu on otstarbetaks saanud, oma päewade lõpul pean ma üt-
lema: ma olen asjata ilmas ela-
nud — kõik seda oled sa minu käest wõtnud. Ja nüüd — nagu wõoras lind, kes akna pihta lööb: siin ma olen! ja kõik on hääl.
Hans. Nii see on.

Isa. Ei, ei, ei, nii ei ole see mitte!

Hans. Kõneli edasi, sina käes on nüüd sõna. —

Isa. Seda ma tahan, sest mul on weel enam, mis mu kõri kinni ki-
sub. Waata sina! Kes, küsin ma sind, on kurjategija nende rahe juures sääl? Kelle pää pääle tuleb nende nälg, nende mures silmad, kui mitte sinu pää pääle? Kes on süüdi, et neil rõied on, mil-

ledest päike lõi ki paistab, ja pöösed,
nagu surmutil, kui mitte sina?

Wilets! Kuidas wõid sa noor, pöö-
lik inimene tütarlapse oma juur-
de wõtta, kuidas wõid sa perekonda
suetada, ja ei ole mitte tugew küll-
lalt et iseenesele leiba ja riideid
muretseda? Sina ise ja ainult
sina oled see, kes neilt nende nae-
ru, nende sinise taewa ja päikes-
pööste wõttis, nagu sa seda mi-
nutult wotsid. Ja surmasid oma
ema, nagu sa praegu kõigepa-
nemas hoos oled oma last sääl
surmana. Ja weel üks elu an-
sul hinge pääl, sina füütegija,
mõtle mata mees! Wäata ameti
waese Sophie pääle! Mis lubasid
sa talle ja teda oma naases te-
ha, mis suidlesid sa teda ja pa-
nid talle armastuse enese wastu
põike, ja nüüd tuled sa teisega?
Hans. Mis sa sääl ütled? See
oli lapsemäng.

Isa. Ja sinul on kõike lapsenmäng,
 mis sa teistele walu sünnitad.
 Waata, ma ütlen sulle: ei ole wiha
 enam minu sees, ei ole nankust
 enam minu sees. Mul on hale meel
 sinust, ja waata, ma ütlen sulle,
 nagu ma siin seisan; ma armastan
 sind nii kuidas aga inimest weel
 võib armastada; ta risub mind
 sinu poole, ma tahaksin sinu pää
 wotta ja oma käed sinu pääle
 panna - aga ma ei wõi seda, liiga
 palju on meie wahel, ma kohkun
 sinu eest tagasi, meie wahel on nagu
 tuleleek kõrgeli üles tõusnud, ma
 ei tohi: kuhu sattub ilm, kui ainult
 lähikesest: „olen nii lühke, polew.“
 küllalt on, et kõike jälle sündima-
 taks teha? Sina ise kutsusid mind
 oma kohtumõistjaks, ja kui mul
 süda ra kaclani üles pöördub: ma
 pean sinu üle kohut mõistma, kui
 ma ise auisaks meheks tahan
 jääda. Ma pean sulle nuttluse

selja pääle põletama. Minge minu majast, ütlen ma sulle sellepärast, jät; tee minu maja enesest puhtaks. Loo enesele, kui sa üksinda oled, uus elu. Kirjuta, reisi, kauple — tee midagi.

Hans. Ole ometi wait! Kas ei ole ma nõis teinud?

Isa. Siis võtta kirves kätte, mine metsa, tee tööd, kannata, näita et sina teiseks oled saanud ja siis — aastate järel vahest — niipalju annan sulle järele — kui sul jälle selged silmad on — siis tule revid tagasi ja koputa minu ukse pihta.

Hans. (kaalub mõni aeg.) Troude!

Troude. (ei vasta)

Hans. Kas kuulled?

Troude. Kas sa minuga roneled?

Hans. Kas sa ei kuulnud?

Troude. Minu pää ei võta enam vastu.

Hans. Kuule, sina tohid jääda, sina ja poiss.

Troude. Ja sina?

Hans. Mina? Mine lähem.

Truude. Aita mind ules, ma lähem sinuga.

Hans. Jäe rahule! See oli rali.

Waata, wanamees, nüüd võta ta enesele, ta on sinu pävalt.

Isa. Ta ei tea mitte, millest jutt on.

Hans. Siis tahan ma teda teist korda küsida. Truude?

Truude. Mis, Hans?

Hans. Ta ei saanud minust aru enne. Ma palun, et sa minule armastuse pärast midagi teeksid.

Truude. Mis pean ma sulle tegema?

Hans. Ole mõistlik! Jäe siia, sina lapsega siia majasse; ma palun sind tõsiselt.

Truude. Ja sina?

Hans. Mina! Ma ütlen sulle ju: mina lähem.

Truude. Sa piinad mind, ma ei anna sulle enam vastust. O, Hans, armasta mind ometi. Jäe minu juurde! Ära jätta mind mitte maha! (Ta hoiab Hansul käest kinni.)

Hans. Waata, kuidas ma hõiskan, mu
kõid wõrisedad rõõmu pärast. Ei sina,
kaks noort inimest, kes ihu ihu küljes
sinni, need ei lase üksteist mitte lah-
li lõigata. Kõige oma rikkusega, näita
mulle seda õnne.

Isa. Mine ära, ma tahan seda talle
ütelda. Tulge, armast laps, teie peate
minu juurde jääma, teil peab rõõm
olema, teie ja laps peate —

Truude. Hans.

Hans. Mis on?

Truude. Wii see mees ära.

Hans. Kas kuulid oma otsust? Noh,
ma tahan talle kolmat korda üt-
da! Gertrud!

Truude. Jõta mind ameti.

Hans. Sa tahid siia jääda. Kas sa tead,
mis see tähendab? Sa ei pea mitte asja-
ta rasketel päewadel siia rännanud
olema. Kõik, millest sa unistanud
oled, peab sulle siin tõesti saama.
Sa pead walges, mureta süngis maga-
ma, sa pead taldrikutest sööma

sulle igakord jälle tõi detasse; sa
pead kallid ja kirjud riided
kandma, nagu sinu sõbrad lin-
nas. Sinu juuksed peab sul õnnelik
nagu linnuke põlvedel mängima,
ja laps, keda sa sünnitad, plantas-
se sul rütsisse, mis kaunid tekkis-
sid täis on. See rõõm on sul, kui sa
jääd.

Fruude. Ja sina!

Hans. Ära küsi iirka ühte ja seda-
sama: mina lähen. Jumalaga
niiüd!

Fruude. Ma hoian su jalga dest
kinni. Ma riputan ennast sinu
kuuchõelma külge. Hans, ma palun
sind südamest: tunne halastust
minuga! Kanna mind, kui ma
mitte rõõia ei suuda.

Hans. (wabastab ennast) Waata
süa! Sa oled minu wastu liiga
nõrk. (Ta lähleb uurse poole.)

Fruude (karjatab) Ära mine ära!
Ma panen lapse maa peäle ja roo-

man sulle näle ja julgade pääl
järele. (Tule sedas)

Hans. Wasta lapse järele! Tule tule
nenda jalle oma paku pääl. Äine
sunnell anders! (Ta wiib Trunde taga-
si) Ära nuta, ole wait!

Trunde. (koigeldes, wärisedes) Ära jätta
mind emeti maha! Ära mine ilma
minuta! ja kui sa welle tahad
minna, siis wõta mind enesega
kaasa. (Ta suudab ikka jälle tema käsi)

Hans. (astub tagasi ja õhkab sügawalt)
Küüd, isa, selle järele ei ole enam woi-
malik mis sa tahad. Ainult üks on
wõimalik: sa pead meid kolmeks
siia jätma.

Isa. (hakkab aegamööda, käed selja pääl,
edasi ja tagasi käima, kus juures ta
siin ja seal riistade juures midagi
korreldab.)

Hans. (lähleb temale ikka järele.)
Isa, ma pean sulle weel midagi ütlima-
ma tahaksin seda seks ajaks alali hoida,
kus meie jälle sübrad olensime olnud-

wainusel taluõhtul — tule paistel-
 kui maie koos ollesime istunud.
 Siis tahtsin ma sinu näe wotta
 ja tahtsin sulle seda ütelda —
 aga ma pean seda niüüd sinule
 ütleva, et sa näed, et sinu kirwe-
 wõtmine ja metsaninemine mitte
 wõimalik ei ole, nii häa meelega,
 kui ma ka seda tahtsin, —
 Kuule, ma ütlen seda sulle oma
 naise ja poja ees — isa — kas sa
 wõid seda mõelda — et peegi oma
 nädas midagi teeb — midagi meele-
 ärakutlikku — et temale walitsemi-
 ne oma käte üle — üheks silmapil-
 guks ainult — kaduma lähed — isa-
 kui ma sinult ära lähen — on
 minul weel üks üks lakti — üks,
 mida minu taha lussu pandakse
 — ja kui ma metsa lähen — on
 weel ainult tüoned poltsinisekude
 rusinad, mis minust rinni haara-
 wad — isa — nagu ma siin sinu
 ees seisan — Ja hoiab rinna ja

pää kriamplikult üleval, jää on temal
kõrguni seljas.)

Isa (haarab temal häkitselt õlgadest
kinni ja waatab temale narku.) Ära
üttele seda, wait, hoia oma suu kinni -
Hans Liiski, ma waatan sulle otsa
ja naeran - nagu ma siin sinu ees
seisan - ma olen waras - ma olen
kelm - üks mes wõltsinud ja petnud
on -

Isa (silitab oma näewarsi kuni käe-
randmeni alla.) Ei, pois, see ei ole
mitte õige - üttele, et sa waltanud oled -

Hans. Mis waltanud? Ma tõstan oma
otsaesise kõrgeli üles: kes on siis see,
kes kiwi süles tõstab ja minu pääle
heidab? Mis sest siis on? Kas pean ma
oma naise ja lapsega ära nälgima
kui maailm minu ümber rüülist
täis on?

Isa (lööb mõlemad käed näo ette.)

Hans. Oh sina, kellel rõht täis onad
riikka laua taga. Kes teab, kas sina
rusikate ja hammastega nagu mina

ihe igawiku wastu oleksid wõidelnud, enne kui sina oleksid langenud? Ära peida pääd oma kätte wahel ära, ära haawa mind mitte! Olen mina üks niusugustest, kelle eest napp ja lausad rinnipandakse?

Isa. (algamööda, nagu toibudis, waatab tema suurte silmadega ista tagant ja heidab risti (ette) tema ette. Ja oleb üks nendest kelle eest ta sülitab maha.) seda tehtakse. Kas niid tahad minna? Tääl on üks.

Hans. Ei, isa! Ma tahan jälle paluma hakata: jätta mind enese juurde! Ütle ja!

Isa. Ei

Hans. Ja.

Isa. Ei.

Hans. Ja.

Isa. Ei.

} wäga ruttu insteise järele,
} ikka palawamalt ja isera
} külmemalt.

Hans. Oh mitte ei! On ju nii, et üks sora sinu poolt rõike sündimataks

teeb. Waata mulle ässa! Ma ei ole ju
 nii halb sinu sees, minu hääl, minu
 ässasine, minu rask silma, kõik,
 kuidas ma sinu olen, peab seda ju
 sulle ütlemä. Sa ei tea ju mitte, kui
 kadunud ma olen, kui murtud mi-
 nu õlad on? Ei ole ju mitte üksi
 tüks leiba, waid armastus ja elurõõm
 on see, mille järele ma rüsendan.
 Ja nüüd on minu elu, minu lootus
 kõik mis mul on, sinu käes! Üks
 sõna, ja taewa päike särab mulle
 jälle. Oh, ära seisa külmal ja kii-
 rumata nagu kiwi! Isa, see näeb
 kõik ju ainult nii, et ma püsti sei-
 san, et ma pääd kõrgel hoian, et
 ma sulle silmi waatan. Oh isa?
 isa! anna mulle mu noorus ta-
 gasi, minu rõõmus laulew lenne-
 noorus! Waata, ma lasen su ette
 põlwili, ma heidan su ette põrnu-
 sisse maha. Anna mulle oma käsi,
 lase ma wotan sinu walge käe. Oh,
 ära mine ära! Ma haaran su jäl-

gade ümber kinni ja tõmban sind
 enese poole, oh waata! niivil peas-
 siwail pisarad tulema! Oh kas-
 lasta minu pääle, tõmba mu ot-
 saesine enese juurde, silita oma
 käega mu juukseid, suudle mind!
 Waata, armas isa! armas isa!
 rõõk, mis sinule rõõmiks on ta-
 han ma mina ja mu naene sul-
 le teha. Armastuse kewadega taha-
 me meie sulle iga tuba ja iga
 tundi ehtida, küüwa leiba tahame
 süüa, ma tahan sulle tööd teha,
 et mit' käed werised on; nagu sina
 kõige mustem sulane tahan sinu
 juures teenida. Sinule, ainult si-
 nule! Sina oled minule see, kes
 puhkas on, sina oma walgete juuks-
 tega ja siniste silmadega, kelle
 najale ma ennast taetada ja
 üles ajada tahan. Ei, ma ei
 jäta sind mitte, oma põlwide pääl
 rooman ma sulle järele. Küüd
 ma ütlen seda sulle, wiimars

tahan ma kõike rangust minu sees
 murda. Ja, isa, ma olen pattu tei-
 nud sinu vastu, ma olen sinu wal-
 gete juursete juures süüdi, ma olen
 elu, mis sa mulle kinninud, mis
 minule korral oled seadnud, kõigi
 oma häädle sõnadega ja oma waga-
 de nätega seda olen ma tuulde pil-
 lanud. Mina olen see häbita, see, kes
 arusaamatata langenud. Eiga selle-
 pärast panen ma oma käd sinu
 ümber, palwetan sinu puhta otsa-
 esise poole: anna mulle andeks,
 ainult anna mulle andeks!

Isa (wabastab ennast, nõnda et Hans
otsaesisega vastu maad käib.)

Tõuse üles, ehk ma ässitan kaerad
 su pääle.

Hans. (tõstab pää üles.) Mis see oli —
 kaerad su pääle — wõi ma ässitan —
 (tal on nagu kõisi kargamisesis wal-
mis, häkitselt hüppab ta üles.) Kus on
 see mees? Oled sina see mees, kes
 seda ütles? Kaerad? — sääl!

Küüd olgu kõik radunud, nüüd
 laarvan ma sinust rinni. Sind,
 sinu punase pääga! Kaerad,
 ütled sa — (ta rahmal isa rõvi jä-
relle.)

Fsa. Mis sa tahad teha? (Taganud.)

Hans. Tääl ripub sinu peits!'
 (Ta võtab piitsa) Sa teed mind
 koveraks ma tahan ise ennast si-
 nu vastu ässitada. Waata, kuidas
 jõud minu rusikates hõiskab!
 Veel on elu minu sees. (Ta tästab
piitsa)

Fsa. Tahad sa mind lüüa? Kas
 sa arwad, et sa uutitsal oled?
 Kui keegi lööma peaks, siis olen
 mina see —

Hans. Sa näed ju, kes nõuem on.
 Ütle: pean ma sellel riskuwal woo-
 kul minu käewarres siin tõkke-
 sest ära tõmbama? Pean ma
 sind lööma? Pean ma piitsa
 sinu üle hõisata laskma? (Ta
hõiab piitsa ikka isa pää kohal.)

Isa. (rahulikult) Sa ei löö oma isa mitte; mitte sedagi ei usu ma sinust.

Hans. Sa ei ole minu isa ometi mitte.

Waata kuidas rõõk väriseb minu käewarres, kuidas rõõgi minu aastate jõudu tarwis laheb, et seda räätt säääl tagasi hoida —

Isa. Löö!

Hans. Ära nakwata ära! Üsi seisab selles, kas sa meile ulualust tahad anda wõi mitte —

Isa. Löö ometi! (Ta lastab kaed (aioli))

Püäl ma olen; mina sinuga rabelma ei hakka.

Hans. Süs ei ole sel wiisil hakkamist, piits ära! Küllalt, et ma sind rahwatanud olen näinud. (Läheb seinajuntide, nebit rask wiratit maha ja wiskab isale ühe rätli.) Säh, jäeme auusaks! Wõta, raitse ennast.

Isa. Oled sa hulluks läinud?

Hans. Ma olen ainult näljane. Teeme nagu inimesed teewad, kes oma uniwormi seljas kannawad. Sina olid.

shwitses niisama kui mina. sõja-
riistad on ühesugused, kaitse
ennast.

Isa. Kõike muud kõrvale jättes,
nouad sina, et ainus mees sinuga
võitlema tuleks!

Hans. (pöörab ennast oma naise poole)

Tema magab. (Ta lasib käe langeda.)

See kõik on ju lollus. (Paneb wisuti
tasu maha ja lähleb oma naise juurde.)

Kas sa magad? Trunde. Väene!

Isa (seisab kõrvale, selg poja poole ja
saisib erutult oma hõbet; siis korral-
dab ta ölerubusid.)

Hans. Sa magad! Kõik jääb rahule
selle ära kannetud kuue all, kui mu
silmad sinu peäle alla vaatavad.
Kui ilusasti sa magad! (Ta lasib
naise kõrvale põlvile.) Kuid olen
ma sind siia vedanud, päevast
päeva, sind su veriste jalgedega
läbi tolmu, üle kivide, ei olnud
palju süüa ja halb magada, ja ma
ei jätnud järele, su otsasist lahkeks

muutmast muinasjutu läbi meie isast.
 Ja rõige sinu hõiskava lootuse järelle
 — see tõsine elu siin: see peatõis põh-
 ku, mille peal sa kõveraks wajunud
 seljaga lamed. See oli halb valik, kui
 sa mind seks wälja walisid, kus sind
 elust läbi pidi juhutama, sa wõtsid
 õnnetuse enese juurde sel päewal, kus
 sa oma käe minu käesse andsid.
 Ja siiski on rõis sinu palwed: Suud-
 le mind! Kui ma oma käe tasa sinu
 käe pääle panen, on sinule õnne kul-
 lalt. Sellepärast põlvitan ma ja panen
 sinu ees käed kokku, waga nagu
 laps: kus on keegi, kes pühkam oleks
 kui sina? Nüüd, kus sa ei kuule, ta-
 han ma sind tänada, tahan ma oma
 otsaesist sinu käte pääle waju tada ja
 sind tänada — tänada rõige eest,
 mis sa õndsust ja õnnistust minu üle
 wälja walonud. — Ja nüüd pean ma
 sind sinu ilusast unest üles wõnu-
 ma, see näeb minule paksem kui
 kõik, mis ma üal sinule teinud.

Oh, et ma ühtegi rõõmu sinu jaoks ei
 tea, mida ma sulle rõõva võiks-
 sin hõisata, et sa silmad lahti
 loovsiwad ja naerda võiksid.
 Ärra üles! Tee oma sõstra jemed
 lahti. — Ei, see ei ole ilus uni; see
 on liia süsimuse uni, sinu uni
 sääl on uimastuse uni. Sinu
 suu seisab lahti ja sinu rind on
 liiga wäsinud, et tõusta. Ja mina
 kes ma sind sest unest äratadao tä-
 han, mina tahan tärust. kõnelda!
 Aga see on muu saatuse! Sellepärast
 ärra üles oma unest, ärra üles.
 Meie peame minema. Kas kuulud,
 kuidas tuul puhub? Selle pätti
 peame minema, sina ja laps ja
 mina, kõige muu wäsimuse, meie
 palawiku ja meie näljaga. Meie
 peame rüklasse jõudma, uste pik-
 ta koputama, kas keegi meile lah-
 ti teeb. Ärra üles! Tõunde, ärra
 üles! — Sa ei kuule: ma pean sind
 nätega hüüdma, ma pean sinu une

pihata koputama, et sa kuuleksid. Ma
pean sinu nasa liigutama, sinu ~~pead~~
puudutama, sinu suud, sinu silmi,
sinu kõrva suudlema. Sa ei kuule. Oh
et ma sind magama võiksin jätta,
et mul antud oleks, sind siia sinu ase-
me peäle lamema jätta!

Isa (pöörab ennast tema poole.) On sul
midagi muud ees? Kas sa meelest
ära oled? (Paneb temale mütsi pähe)
Jah, võta oma kübar, mine nüüd vii-
maks.

Hans. Tänu! Üks häa waim surub
mulle kübara otsapääle, et kõigele
naktlusele lõpsu teha. Tõuse üles, Frau-
de, meie peame wälja maantee peäle.

Isa. Sa lähed üpsinda, ütlen ma sinule
wiimast korda. Nende raha kallal ei
saada sa enam kuritegu korda.

Hans. Wait! mitte nii kõwasti! Mitte
ihtegi karedat sõna enam, mingit tüli
enam. Minu sees hakkab midagi heli-
sema, mis kõrgem on kui kõik tüli.

Keljas etteaste.

Sophie (tuleb kübar ja mantel kares
naasi käes ja sätendaw õnneläige naa-
pea) peal.

Fsa. Mis sa tahad?

Sophie. Ma seadsin tva walmis.

Fsa. Hea, tüdrukud peawad sulle
aliks olema naist ja last trepist üles
wiima.

Sophie (astub Hansu juurde sätenda-
wal jumel.) Hans.

Hans. (oma naese ees polwitades, muu-
likkudes mõtites, ei anna wastust.)

Fsa. Sophie, tule siia.

Sophie. Minu koht on siin.

Fsa. Sa oled wäljaminemiseks riides,
mis sul ees on?

Sophie. Ainult ühele ütlen seda.

(Laseb Hansu kõrwale põlvili)

Fsa. Kas sa minu vastu oled?

Kas sa siis arwamises oled, et mina
see olen, kes siin ülekohtu teeb?

Sophie peab Hansule roosid kübara
kiilge. Mina ei tea midagi õigusest
aga ilukohust. Ma tean ainult, et
ta väene on ja et ma temale ahins
pean olema.

Isa (nagu iseenesele nalgilt.) Ma tean,
mis teie kõis usute. Aga ma pigistan
hambad suus rookku ja teen seda,
mis ma hääks pean.

Hans. Sophie.

Sophie. Mis võin ma sulle teha?

Hans. Ma ei usalda enam oma jõiad,
ma olen nagu laps. Kas see õige on,
et meie minema peame?

Sophie. Jah Hans. (Wäljas hakkab mängu-
mees rändamise laulu mängima ja
selle üle nukiwad röömsat fantasid
üles ehutama, mida teul vahete vahel
ärakannab.)

Hans. Vaata, nende rahe pärast kõ-
nelen ma. Nad ei suuda mitte min-
na, nad ei saa üles äratada, kas
näed?

Sophie. Kuhu tahad sa neid viia?

Hans. Tean ma seda?

Sophie. Mis tahad sa neile süüa anda?

Hans. Tean ma seda?

Sophie. Millega tahad sa neid katta?

Hans. Tean ma kõik seda?

Sophie. Siis jätta nad siia, Hans!

Hans. Wait, mis sa sõbral ütled? -
Kunne ainult, kui ilusti mängu-
mies mängib, kuidas see laialti
laotatud liivul mul õlgadele wa-
jub, kuidas tursumine sees wair-
sers jääb.

Sophie (silitab temal kätt.)

Hans (võtab oma naalse näo mõlemate
käte vahel ja waatab teda walusa
naeratusega.) Waata seda armast
nägu, Sophie, kuidas ta kitsas ja
kui walge ta omas mustades juuks-
tes on. Ütle, kui ma ta siia jätan-
sin, kui nad teie juurde jääksi-
wad, kas neile siin küll hää oleks?

Sophie. Neil saab kõik olema.

Hans. Kas nad istuksiwad teie lauas
ja sööksiwad nagu teie?

Sophie. Ja kus muidu?

Hans. Kas nad magaksiwad söngi-
des, mis walged ja päikesepoisised
on, kui teilgi.

Sophie. Ja muidugi.

Hans. Kas nad käiksivad aasal,
sinise taewa all ja linnud nende
pää kohal nagu teie?

Sophie. Nad saawad kui lapsed ma-
jas olema.

Hans. Kui lapsed majas — seda ma
lubasin neile. On see kõik tõsi?

Sophie. Kahtled sa?

Hans. Ma usun seda ise. Isa on ju
näa, ta saab teda armsaks pidama.

Sophie, ja ometi! enam ei ole ike mehe
käest kunagi nõutud, kui see tund
minu käest nõuab. Elawa ihuga pe-
an ma surema ja surnud olema
ja oma terve õune seljataha jätma.

(Ta lauset päia madalamale wajuks.)

Kui ilusti sa mängid, mängumees!

Ja oleksid pidanud kõigevõimamas
 saalis küünalde sõras süüma
 ja oma viulut mängima, selle-
 asemel et katunud saabastega
 maundel küia. Mis on maan-
 tel imetaolist, et üks mees nagu
 sina teda üle kõige ilma seab?
 Kui ilusasti sa mängid! Mis
 on kõik mure, Sophie, mis inimes-
 test tuleb, selle igavese rahu
 vastu, mis nendest helidest säält
 tuleb! (Ta peidab oma pää naese
 rüppe.)

Sophie (Lasab tema kõrvalle põl-
 wili ja paneb käed kokku.)

Fsa. (näib irra rutemine edasi ta-
 gasi, ka tema paneb käed kokku.)
 (Laul kõlab edasi, rõõmsasti,
 hõiskawalt, marsitaoliselt, kuni
 tunde ära korb.)

Fsa (kõigeldes, sosistades.) Ja minu
 Jumal ülewal, sina! Sina tead
 seda, sa näed minu sisse, sa näed,
 kuidas kõik minu sees vastu ajab,

kuudus mul ühes rüürikas sudame kinni
 ni nõõrib. Anna mulle jõudu, tee mind
 tugevaks, ta et ma teha võin, mis ma
 tegema pean.

Hans. (tõuseb üles)

Sophie (tõuseb temaga koos üles,
 võtab temal rüüst kinni ja vaatab
 temale nõõru.)

Hans. (rõõmsasti) Uleta mulle mu
 mantel, Sophie.

Sophie. Mis tahad sa teha?

Hans. Üranõõstmine on tulnud, nõõre,
 mis halb, on minust võõtud. Nõõid
 tahan ma minna.

Sophie. Ja sinu näene ja sinu laps?

Hans. Ma ringin nad sulle; sinu kää-
 dite tütarlapse kättele pühendan ma
 neid. Ole nende vastu lahke, armas-
 ta neid.

Sophie. Hans, waata mulle silmi, kas
 sa ei näe, et ma niisama hiilgan,
 nagu sinagi!

Hans. Mis sul on?

Sophie. Ma lõõan sinuga.

Hans (naerab ja raputab pead.)
Mis sa saät ütled?

Sophie. Ma tahan sinu öde olla wau-
ta minu tugewaid näewarsi; ma
tahan sinu eest tööd teha, ma
tahan sind sinu õnne juurde ta-
gasi aidata. Hans, kui kas ma sinu
järele muistasin, ja kartsin sinu
pärast. Sa oled minu ainuke sind
ma ~~ei~~ armastan ja armult sind.

Hans. Sa tahad mulle oma noo-
rust ja oma rõõmsust rikkida, sa
hää süda — aga waata; asi on nii!
ma ei taha enam mingit õnne.

(Ja suudleb tema otsaesist.) Anna sina
minule andeks; see on nüüd lõpp.

Sophie. Kuhu tahad sa minna?

Hans. Kuhu ma minna tahan?

Kas tead, kõige meite jaoks on üks
ema.

Sophie. Tahad sa enesile wiga teha?

Hans. Ei, mispärast? Waata, mängu-
mees ütles mulle seda, nüüd on see

minu jaoks, ma ei taha enam.

maantee on see, mis väljas teie uksest
 müüda viib. Teda tahar ma edasi
 minna, üle mägede, ja vaadata, mis
 nende taga on! See on meesugusele
 viimane waigustus: kedagi inimesed ene-
 sest ära tõukawad, temo walge maan-
 tee wõtab teda vastu. Ta peab ka mind,
 kui oma juuga vastu wõtma. See on
 riik, kus mina kuningas olen, sääl
 olen ma waba kui linn; mina, kes
 ma wäljatõugatud olen. Sääl on aasad
 ja paise ja tõusew linnulaul ja kõik
 on minu päralt. Kus minule meel-
 dib, sääl heidan rohu sisse pikali
 ja waatan taewasse üles. Kes minule
 meeldib, sellega lähen tükk teed ühes
 ja ruulan rõõmsasti pealt, mis ta
 kõneleb, ja kus mulle keegi tere tule-
 mast vastu ei naera, säält lähen ma
 edasi. Iga hallis mägedes on minu
 ja kõik walmis wili — kes tahab mi-
 nule kohta tema ossadel keelata?

Sophie. Wõta mind ühes.

Hans. Wait! Sääl lamab sinu töö. —

Kui sa mind armastad - küsi, mis
sa neile teed, teed sa minule.

Sophie. (suisab kurvalt ja lasab pää
norgu.)

Hans. Vii nad warsti oma sän-
gi ja tröösti neid, kui ta silmad
lahti teeb ja näeb, et teda petetud on.

Sophie. Võta oma mantel. (Tahab
Freunde päält ära võtta.)

Hans. Lase olla, ära ärata teda
üks. Ma mõtlen mängimehega ära
tõusepöole minna, sääl mul
kuube waja? ja sina - wakest
näeb ta kord und ühest mehest,
kes käed laiali maas lamab, aia
ääres, et ennast kõrwetawa põisese-
est kaitsta, keset pikka aasakei-
na - ei ole näha, kas ta magab
wõi on ta surnud? Ütle temale, et
mina see olen. ja nüüd - need
kaks roosi sääl, mis sa minule
kübara külge pistsid, las ma
pühendan ühe temale. Kas meie
ei ole mitte kaks roosi, mis ühe

õnna kiitjes ripuvad ja keda koost
kistakse ja üksteisest eemale karme-
takse? See peab minu rõõmus jumal-
lagajätmine olema. Ärge otsige ka
mind, wahest, kui siin nord kahet-
sus tuleb: teie ei leia mind mitte.

Isa. Ma loodan ühte.

Hans. Mis tahab see mees Sophie?

Isa. Ja lähed nüüd niimarsameti.

Ma loodan, et sinu tee sind sinu
kohtumõistja juurde wiib. Ära ole
arg, ole mees, wastute selle eest, mis
sa teinud oled, ilma ajawitmata!

Ainult see ainuke tee on sinu ja-
ars olemas: raha, millega ma seda,
mis sa teinud oled, kaotada wain, ei
tee sinust mitte uut inimest. Oma
uuse taga ainult saad sa uueks, ai-
nult ise wõit ennast uueks luua,
sinu uus elu algab sinu reongis.

Liis tule tagasi, siis tahan ma si-
must lugu pidada.

Hans. Ütle sellele mehele sääl, Sophie,
et ma tema üle naeran. Kohtumõistja?

Kes on (~~see kes~~) siis see, kes minu
 üle kohut tahab mõista? (Mina
ei ole mitte Karl Moor,) mina pean
 paremaks päikese kohtujärje ette
 minema: tema paislab õigete
 ja ülakohtuste peäle. Mis kohtu-
 mõistja? Tääl on minu kohtu-
 mõistjad: see noor naene sääl
 maas, kes minu põlvedest mitte
 lahti ei taha lasta, ja see walge-
 päiega tütarlaps, kes minu kül-
 jes rippuda tahab. Ei, mis minus-
 se puutub, siis olen ma sel tun-
 nil nii waga ja puhkas, nagu laps,
 kes palwetanud on. Ma lähen
 siit majast wälja, nagu lähaksin
 ma, kui reegi, kelle peält tema
 patud ära on wõetud, wäiksest
 kirikust lahkeb.

Tsa. Siin on weel ta ühte tarwis
 teha. (Lõheb ukse juurde ja kisub
selle lahti.)

Mängumees. (Tõstus läwe ees,
walgus langeb tema peäle, ta on

krõbe üles lõõnud ja istub rühma-
kõõs, ta tõstab päa üles.)

Isa. Appi!

Hans. (lõhub ruttu urse juurde.)

Ära eest!

Isa (astub temale läwe pääle ette.)

Appi! Tulge kõik siia.

Hans. Ära eest, mees, wõi jumala usu-
ma ei heida mitte nalja.

Sulased (wanad mehed, purjus, tule-
wad tagast majast juurde, üks
kannab laternat.)

Isa. Siin, wõtke ta kinni! Ta on
waras! Jooksu keegi sandarmi
järele.

Sulased (haaravad mängumehi kinni)

Mängumees. Wõtke rusikad mu kaela
päält! Ära astu minu wiituli pääle,
sina sopapina, nägu!

Isa. Mitte seda säääl. See siin, see
wõtke kinni, see on waras! Seaduse
nimel!

Üks sulane (laseb laternast walgust

ise taarub. Teised nõukuvad tagasi)

Hans (Püüab isa kõrvale, rahulikult
Siin, puutugu minusse, kes julgeb!
Kas teie ei tunne mind enam?

Sulased (võtavad kubarad üks
teise järel maha.)

Üks sulane. Mis kus on see wõlla-
roog? (Ta võtab Hansul rinnust
kinni.)

Hans. See hoidku oma elu, kes käl
minu vastu üles tõstab. (Ta lüüab
sulasele rusikaga wõimsasti päha,
nõnda et see waarub, müüri vas-
tu rääb ja maha langeb.)

Tere, jumaline, mängumees.

Mängumees. Kas tuled wiimases
Kas üksinda oled?

Hans. Minu taga põhus lamab kõik,
mis minu oma oli. Mina ei pööra
oma pääd enam sinna tagasi.
Küüd wõta sina mind vastu.

Mängumees (hüppab üles) Tere
tulnast, poiss! Ma tahan sind
armastada, nagu oma last; ma

takan sulle isaks olla.

Hans. Waata, walge lumi juba maas.

Mõngumees. Kas sa kartma lüüd:

Tõuka oma müts pakema kõrwa
peäle, nagu äige reisisell. Säh,
wõta oma kepp rätte.

Hans (reerutab mütsi.) Tule.

Mõngumees. Anna mulle oma käsi.

Ma wiskan sulle laulu tuulde,
mis sind rõõmsaks peab tegema.

(Nad lähewad, sulased jääwad ka-
helt poolt neas aumparliiknult taga-
si taganedes seisma.)

Tsa. (On ühe nõõri puu küljest lakti
peastnud.) Saadana päraalt! Mis

teil on? Misparast teie ei tee mitte,

mis ma käsen? Tähati tal ära

joorsta lasta? Tina, misparast sa
seisad ja ei liiguta ennast?

Sulane. Mina mitte. (Paneb mütsi
pähe ja lähleb.)

Tsa. Tina?

Sulane. Mina mitte. (Kõik panevad
mütsid pähe ja lähewad üksteise

järele ära.)

Isa. Mis? Ei taha ükski? Lina säääl taga. Tee wõraaw lahti, lase koerad wälja.

(Kauuldub metsikut koerte haukumist, mis kasvab ja siis korraga waihib.)

Isa. Saadan! Mis see on? (Ta wõtab laterna ja waatab wälja.)

Lina säääl taga — kas see on üks meie kortest, kes tema nägu ja käsa lakub? Tõe poolest, wana tunneb tema ära! Noor tuleb tagasi ja wana lähleb temaga ühes. (Ta paneb laterna näest ära ja läheb kuul kraal üles.)

Süis tahan ma ise temale järele minna. (Tahab minna.)

Laps (on mõlemate juures toime tannas, on lapse oma sülle wõtnud ja piljotab.)

Mis süis? Laps! Laps on surnud! (Ta langeb kolledas hirmus ja hoiab last wäljosirutatud käte pääl

127.

enesest eemale.)

Isa (pöörab ümber ja waatab temale
üksisilmi otsa, siis wõtab ta nagu
wastu. toadtmist rükara pääst ja po-
me rüüd. rokku.)

(Kaugelt on mängumike laulu
kuulda, ainult mõni sõna, siis
mühiseb torm vastu maja.)

Lõpp.

Esimees

